

YÖNETMELİK

Karar Sayısı: 2324

20/3/2006 tarihli ve 2006/10218 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük”ün yürürlükten kaldırılmasına ve ekli “Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in yürürlüğe konulmasına, 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun, 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna İlişkin Bazı Mali Hükümlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 121 inci maddesi ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümleri gereğince karar verilmiştir.

28 Mart 2020

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

CEZA İNFAZ KURUMLARININ YÖNETİMİ İLE CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, ceza infaz kurumlarının yönetimine, ceza ve güvenlik tedbirlerinin ne şekilde yerine getirileceğine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 14/6/1930 tarihli ve 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun, 6/8/1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna İlişkin Bazı Mali Hükümlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 121 inci maddesi ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- Bakan: Adalet Bakanını,
  - Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
  - Genel Müdür: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürünü,
  - Genel Müdürlük: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü,
  - Cezaevi tabibi: Ceza infaz kurumlarında görev yapan hekimleri,
  - Kurum: Ceza infaz kurumlarını,
  - Ceza infaz kurumları: Kapalı, yüksek güvenlikli kapalı, kadın kapalı, çocuk kapalı, gençlik kapalı, açık ceza infaz kurumları ile gözlem ve sınıflandırma merkezleri ve çocuk eğitimevlerini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İnfazın Dayanağı, İzlenmesi ve İnfaz Kurumları

İnfazın dayanağı ve izlenmesi

MADDE 4- (1) Mahkûmiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunmaz.

(2) Mahkeme, kesinleşen ve yerine getirilmesini onayladığı ceza ve güvenlik tedbirine ilişkin hükmü Cumhuriyet başsavcılığına gönderir. Kesinleşen mahkûmiyet kararlarının infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir ve denetlenir. Bu kapsamda;

- Cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısı; kurumun mevzuata göre yönetilmesini ve infaz hizmetlerinin temel insan haklarına uygun olarak yerine

getirilmesini ister ve denetler. Görüş ve önerilerini denetleme defterine yazar, gerekli gördüğü durumlarda Bakanlığa bilgi verir.

b) Kurumda çalışan tüm görevliler, Cumhuriyet başsavcısının veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısının istediği her türlü bilgiyi vermekle yükümlüdür.

Hapis cezalarının infaz edileceği kurumlar

MADDE 5- (1) Hapis cezaları, 5275 sayılı Kanununun 8 ilâ 15 inci maddelerinde türleri sayılan ve nitelikleri belirtilen ceza infaz kurumlarında infaz olunur.

(2) Kurumların, hangi tür olarak kullanılacağı ihtiyaca göre Bakanlık tarafından belirlenir.

(3) Kurumlar, Bakanlıkça ihtiyaç bulunan yerlerde ayrı ayrı veya bir arada kurulabilir. Bir arada kurulma durumunda, müdür ve personeli ayrı veya aynı olabilir. Ancak çocuk eğitimevleri, müdür ve personeli ayrı olacak şekilde diğer kurumlardan ayrı yerlerde kurulur.

(4) Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar, idare ve gözlem kurulunun kararı ve Bakanlık onayı ile yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler. Yüksek güvenlikli kurumlarda kalmakta olup kanun hükümlerine göre etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanan hükümlüler, ceza süresine bakılmaksızın, Bakanlık onayı ile diğer kurumlarda barındırılabilir.

(5) 5275 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi kapsamındaki gençlerin cezaları, gençlik kapalı kurumlarının güvenli bölümlerinde yerine getirilir. Bu hükümlüler, kendilerine özgü kurumun bulunmadığı hâllerde yüksek güvenlikli kapalı kurumların kendilerine ayrılan bölümlerine yerleştirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Personel, Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Personel

MADDE 6- (1) Kurumlar, yönetim bakımından müdürü bulunan ve bulunmayan olmak üzere ikiye ayrılır. Müdürü bulunmayan kurumların amiri, idare memurudur.

(2) Müdürü bulunan kurumlarda; bir müdür ve yeteri sayıda ikinci müdür ile hükümlü ve tutuklu sayısına ve kurumların önem ve niteliğine göre, imkanlar ölçüsünde aşağıda sayılan personel bulundurulabilir:

a) Yönetim servisinde: İdare memuru, ambar memuru ve cezaevi katibi.

b) Güvenlik ve gözetim servisinde: İnfaz ve koruma başmemuru ile infaz ve koruma memuru.

c) Teknik serviste: Mühendis, mimar, tekniker, teknisyen, teknisyen yardımcısı.

ç) Psiko-sosyal yardım servisinde: Psikolog ve sosyal çalışmacı, sosyolog ve çocuk gelişimi uzmanı.

d) Sağlık servisinde: Cezaevi tabibi, dış tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru ve hayvan sağlık memuru.

e) Eğitim ve öğretim servisinde: Öğretmen ve kütüphaneci.

f) İşyurdu servisinde: İşyurdu müdürü, sayman, veznedar, tahsildar, işyurdu ambar memuru, satınalma memuru, bütçe, pazarlama ve benzeri işlerden sorumlu görevliler, işçi statüsünde çalışan personel ile gerektiğinde bütçeden aylık alan kadrolu personel.

g) Yardımcı hizmetler servisinde: Santral memuru, gemi adamı, şoför, kaloriferci, aşçı ve hizmetli.

(3) Kurumlarda, ikinci müdürler ile diğer personel nöbet ve vardiya yöntemiyle çalıştırılabilir. Nöbet ve vardiya çizelgeleri kurum müdürlüğünce düzenlenir.

Müdürün görevleri

MADDE 7- (1) Müdür, kurumun en üst amiri olup, aynı zamanda işyurdunun da müdürüdür. Görevlerinden dolayı sıralı amirlerine karşı sorumludur. Müdürün görevleri şunlardır:

a) Kurum personeli üzerinde mevzuatın öngördüğü şekilde gözetim ve denetim hakkını kullanmak.

b) Kurum personeline verilen yazılı veya sözlü emirlerin yerine getirilip getirilmediğini izlemek ve denetlemek.

c) Mevzuat ve yetkili mercilerce verilen emirler çerçevesinde kurumun genel idare ve işyurduna ait hesap işlerinin yürütülmesini ve denetimini yapmak.

ç) Hükümlülerin iyileştirilmesi, bilgilerinin artırılması, atölye çalışmaları, kişisel uğraşlarının düzenlenmesi ve geliştirilmesinin sağlanması bakımından mevzuat hükümlerini uygulamak ve sağlık durumlarıyla yakından ilgilenmek.

d) Kamu kurum ve kuruluşları ile bakanlıklar tarafından istenilen istatistiki bilgi ve belgelerin hazırlanmasını sağlamak ve Cumhuriyet başsavcılığına sunmak.

e) Haftada en az bir defa olmak üzere gündüzleri, on beş günde en az bir defa olmak üzere de geceleri kurumun bütün faaliyetlerini tetkik ederek, işlerin mevzuat ve emirler çerçevesinde yürüyüp yürümediğini denetlemek ve aldığı sonuçları ve gördüğü eksiklikleri denetleme defterine kaydetmek ve takip etmek.

f) Kurum hizmetleriyle ilgili genel ihtiyaçları, öncelikleri, bir sonraki yılda yapılacak işleri belirlemek ve bu konularla ilgili tahmini gider verilerini hazırlayarak Bakanlığa sunmak.

g) Asayiş, güvenlik, sağlık ve benzeri konularda ortaya çıkan sorunlarla ilgili gecikmeksizin önlem almak, önlemlerin yetersiz kalması hâlinde, durumu derhal Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla Bakanlığa bildirmek.

ğ) Mevzuatla verilen diğer görevleri yapmak.

İkinci müdürün görevleri

MADDE 8- (1) İkinci müdür, müdürün yardımcısı olup müdür tarafından kendisine verilen işleri yürütür ve müdürün yokluğunda kendisine vekâlet eder. Birden fazla ikinci müdürün bulunması hâlinde, kimin vekâlet edeceği Cumhuriyet başsavcısının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

(2) İkinci müdürler arasındaki iş bölümü kurum müdürü tarafından yapılır ve kendilerine yazılı olarak tebliğ edilir.

(3) Nöbet veya vardiya sırasında görevli ikinci müdür; kurum müdürü veya vekâlet eden diğer ikinci müdürün yokluğunda veya acil ve zorunlu hâllerde, kurum müdürünün yetkilerini kullanır.

Yönetim servisi

MADDE 9- (1) Yönetim servisi; kurumun personel işlemleriyle hükümlü ve tutuklular hakkındaki her türlü idari ve mali hizmetlerin yürütüldüğü servistir. Yönetim servisinde; idare memuru, ambar memuru ve cezaevi katibi görev yapar.

(2) İdare memuru; müdürü bulunan kurumlarda kurum müdürü ve ikinci müdürlerden sonra gelen yönetici personeldir. İdare memuru, amirlerinin talimatı ile sayman ve ambar memurunun görevleri dışında kalan bütün idari işleri ve yöneticilikte yetiştirilmek amacıyla farklı servislerde kendisine verilen diğer işleri yapar.

(3) Ambar memuru; ambara gelen malzemeyi teslim alır, giriş çıkış kayıtlarını tutar, muhafaza ve kontrolünü sağlar.

(4) Cezaevi katibi; kurumun yazı işlerini ve müdürün kendisine verdiği diğer işleri yapar.

Güvenlik ve gözetim servisi

MADDE 10- (1) Güvenlik ve gözetim servisi; kurumun güvenliği, düzeni ve disiplininden sorumludur. Güvenlik ve gözetim servisinde; infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları görev yapar.

(2) Kurum müdürü tarafından seçilen bir infaz ve koruma başmemuru “sorumlu infaz ve koruma başmemuru” olarak görev yapar.

(3) Sorumlu infaz ve koruma başmemuru, kurumun güvenlik ve gözetiminden, bu serviste görev yapmakta olan, infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurlarının sevk ve idaresi ile organizasyonundan sorumludur. Güvenlik ve gözetim servisinin nöbet cetvellerini düzenler ve bunları kurum müdürüne onaylatır. Müdürün bulunmaması durumunda ikinci müdür ya da idare memuru onay makamıdır.

(4) İnfaz ve koruma başmemuru, kurumdaki güvenlik, düzen ve disiplinin sağlanması için infaz ve koruma memurlarının sevk ve idaresinden sorumlu olup, bu hizmetlerin yerine getirilmesi sırasında kurum müdürü, ikinci müdür veya bu amirlerin bulunmadığı kurumlarda idare memurunun vermiş olduğu emirlerin yerine getirilmesini ve uygulanmasını sağlar. Bu görevlerini yerine getirirken, sorumlu infaz ve koruma başmemurunun talimatına göre hareket ederler.

(5) İnfaz ve koruma memuru, kurumun güvenlik, düzen ve disiplininin sağlanması, hükümlülerin kurum içindeki hareketlerinin takip ve kontrolü ile gözetimi ve kurumun temiz tutulması ile hükümlülerin iç yönergelere uygun surette hareket etmelerini sağlamakla görevli olup, müdür ve ikinci müdür veya bunların bulunmadığı yerlerde idare memuru ile infaz ve koruma başmemuru tarafından verilen görevleri yapar.

(6) Güvenlik ve gözetim servisinde görev yapanlar, aşağıdaki görevleri düzenli olarak yerine getirir:

a) Sayım:

1) Müdürü bulunan ve vardiya sistemi uygulanan kurumlarda, sabah ve akşam sayımları, nöbetçi ikinci müdürün başkanlığında, sorumlu infaz ve koruma başmemuru, vardiya infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları tarafından yerine getirilir. Gece sayımları, nöbetçi ikinci müdürün başkanlığında, bulunmaması hâlinde, bu konuda görevlendirilen infaz koruma başmemuru başkanlığında, vardiya infaz ve koruma başmemurları tarafından yapılır. Sayımlarda nöbetçi infaz ve koruma memurları da hazır bulunur.

2) Müdürü bulunmayan kurumlarda yapılan sabah, akşam ve gece sayımları, sorumlu infaz ve koruma başmemuru veya görevlendirilen infaz koruma başmemuru başkanlığında, vardiya infaz ve koruma başmemurları ve nöbetçi infaz ve koruma memurları tarafından yerine getirilir.

3) Sayım sırasında mevcudun tam olup olmadığı kontrol edilir ve sayım defteri sayıma katılan görevliler tarafından isim yazılarak imzalanır.

4) Güvenlik ve gözetim servisi personeli, elektronik ortamda sayım gerçekleştirilen kurumlarda, Bakanlıkça belirlenen esaslar dahilinde görevlerini yürütür.

b) Nöbet: İnfaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları, vardiya hizmetleri sırasında ya da vardiya dışında görevlendirilmeleri durumunda, kendilerinin sorumluluğuna verilen nöbet yerlerinde görevlerini yerine getirirler. Belirlenen nöbet yerleri ve burada görev yapacak infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurlarının isimleri, hazırlanan vardiya çizelgeleri ve nöbet cetvellerinde gösterilir.

(7) İyileştirme çalışmaları kapsamında; güvenlik ve gözetim servisi görevlileri, topluma kazandırma çalışmalarına katkı sağlar ve buna ilişkin programlarda öğreticilik yapabilecek ya da bilgi, meslek ya da sanat nedeniyle o hizmete katkıda bulunabilecek olanlar, vardiyada ya da vardiya dışında iyileştirme çalışmalarında ve kurslarda görevlendirilebilir.

(8) İnfaz ve koruma başmemuru ile infaz ve koruma memuru, kurumun güvenliğini bozan firara teşebbüs, isyan, rehin alma, saldırı, yasaya veya düzenlemelere dayalı bir emre karşı aktif veya pasif fiziki direnme gibi olaylar ile 5237 sayılı Kanununun 25 inci maddesindeki meşru savunma ve zorunluluk hâli ortaya çıktığında kurum en üst amirinin izni ile zor kullanabilir. Acil hâllerde tehlikenin ortadan kaldırılması amacıyla izin alınmaksızın da zor kullanılabilir. Durumu derhal en üst amire iletir. Zor kullanan personel gerekenden fazla kuvvet kullanamaz.

(9) Çalışma süreleri ve izinler: İnfaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurlarının, zorunlu hâller dışında, günde sekiz saat çalışmaları ve haftada iki gün tatil yapmaları esastır.

(10) Çalışma saatleri ve tatil günleri, hazırlanan vardiya çizelgesinde gösterilir.

(11) Personel yetersizliği nedeniyle, dörtlü vardiya sisteminin uygulanmadığı kurumlarda, kurum amirinin önerisiyle, mahallindeki Cumhuriyet başsavcılığı tarafından uygulanacak vardiya sistemine uygun çalışma saatleri belirlenir.

Teknik servis

MADDE 11- (1) Teknik servis; kurumun araç ve gereçleri ile binanın bakım, onarım ve tamirat işlerinin yapımı, kullanımı, sürekli çalışır durumda olmalarının takibi ve sağlanması gibi teknik işleri yapar. Teknik serviste; mühendis, mimar, tekniker, teknisyen, teknisyen yardımcısı ve benzeri personel çalışır.

(2) Bu serviste görev yapan personel, genel idare veya işyurdu faaliyetleri ile ilgili olarak çalıştıkları iş kolunun bütün gereklerini yerine getirmekle sorumlu olup, çalışmalarını en az üç ayda bir raporla kurum idaresine bildirir.

Psiko-sosyal yardım servisi

MADDE 12- (1) Psiko-sosyal yardım servisi; personel ve hükümlülerin ruh ve beden sağlığı ve bütünlüğüne ilişkin koruyucu, geliştirici programları araştıran, uygulayan ve gerektiğinde tedavi sürecine katılarak psikolojik destek ve müdahalede bulunan, ayrıca

hükümlülerin bireysel özelliklerini, yaşam koşullarını ve suç işleme nedenlerini belirleyerek bireysel gelişmelerine yardımcı olan, kurum yaşamına uyumlarını ve toplumsal yaşamla uyumlaşmalarını sağlayan ve bireyin yeniden suç işlemesini engelleyecek önlemleri alan ve bu amaçla gerektiğinde kurum en üst amirinin bilgisi dahilinde, aileler ve sosyal çevreyle görüşme yapan servistir. Psiko-sosyal yardım servisinde; psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog ve çocuk gelişimi uzmanı görev yapar.

(2) İyileştirme programları kapsamında spor alanları, çok amaçlı salon, kütüphane ve iş atölyelerinden yararlanma, meslek edinme kursları gibi faaliyetlere katılabilecek durumdaki hükümlüler ile kurumun iç hizmetlerinde çalıştırılacak hükümlüleri belirleyerek idare ve gözlem kuruluna sunar.

(3) Psiko-sosyal yardım servisi, hükümlülerin gözlem ve sınıflandırma formunu düzenler, ayrıca servisin çalışmalarıyla ilgili olarak üç ayda bir raporla kurum en üst amirine bildirir.

Sağlık servisi

MADDE 13- (1) Sağlık servisi; kurumda koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini cezaevi tabibinin başkanlığında yerine getiren servistir. Sağlık servisinde; cezaevi tabibi, diş tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru ve hayvan sağlık memuru görev yapar.

(2) Cezaevi tabibi;

a) Kurumun sağlık koşullarını düzenleyerek, hükümlülerin ve kurum personelinin muayene ve tedavilerini yapar.

b) Kurumun sağlık koşullarını bozan hareketlerin önlenmesi amacıyla, tedavi olmayı reddedenleri ve kurumun sağlığını bozacak şekilde hareket edenleri, kurum en üst amirine bildirir.

c) Kurumda ortaya çıkan hastalıklar ve bu hastalıkların önlenmesi için alınacak tedbirler ile ayrıca iâşenin kalitesine, miktarına ve dağıtım şekillerine, hükümlülerle personelin temizliğine, kurumun sıhhi tesisat, ısıtma, aydınlatma ve havalandırma tesislerinin sağlık şartlarına elverişli bir şekilde işleyip işlemediğine, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin sağlık şartlarına uygun bir şekilde yürütülüp yürütülmediğine ilişkin hususları tespit etmek maksadıyla, kurumu ayda en az bir kez denetleyerek hazırlayacağı raporu kurum en üst amirine sunar ve sağlık istatistiklerini düzenler.

c) Merkezi bütçe ve işyurdu tarafından alınan tüm gıda maddelerinin muayenesini yapar ve tüketilmesinde sakınca görülen ve imha edilmesi gereken gıda maddelerini tespit eder.

d) Kurumda eczacının bulunmaması durumunda ilaçların dağıtımını sağlar.

e) Sağlık servisinin tıbbi, idari ve teknik hizmetlerini mevzuata uygun yürütür ve denetler.

f) Sağlık servisinin, tıbbi kayıt ve arşiv sistemini oluşturur ve kayıtların düzenli ve doğru bir şekilde tutulmasını sağlar.

g) Tıbbi atıkların kontrolü ve imhası için gereken önlemleri alır.

(3) Diş tabibi; hükümlülerle kurum personelinin, ağız ve diş sağlığıyla ilgili koruyucu ve tedavi edici hizmetlerini yapar ve sağlık istatistiklerini düzenler.

(4) Cezaevi tabibi ve diş tabibi, sağlık servisinde çalışan diğer personel ile birlikte, aşağıda belirtilen işleri yapmak amacıyla, ortak görev anlayışı içinde hareket eder:

a) Tabipler, kurumu sık sık denetler ve kurumun mevcuduna göre ayda bir veya iki kez olmak üzere kurumun tamamını gezerek, kurumun genel sağlık durumunu kontrol eder, acele

önlem alınmasını gerektiren bir hastalığın bulunması hâlinde durumu derhal kurum en üst amirine bildirir.

b) Tabipler, diğer unvanlardaki personel gibi kurumun özelliği dikkate alınarak vardiya sistemine göre çalıştırılabilir. Vardiya sisteminin uygulanmadığı hâllerde, önemli bir rahatsızlığın bildirildiği durumlarda, günün her saatinde kuruma gelerek gerekli önlemleri alır.

(5) Eczacı;

a) Cezaevi tabibinin vereceği reçetelere göre ilaçları hazırlar, yeşil ve kırmızı reçeteyele satılan uyuşturucu ve uyarıcı nitelikteki ilaçların tane olarak verilmesini ve huzurda içirerek kontrolünü yapar, diğer ilaçları ise cezaevi tabibinin belirlediği miktarda hastalara verir.

b) Kurumda bulunan ilaçları korur ve gereken ilaçları almak için cezaevi tabibine zamanında haber verir.

(6) Veteriner; hayvancılık faaliyetinde bulunulan işyurtlarında, üretimin sağlıklı biçimde yapılabilmesi için koruyucu ve tedavi edici önlemleri ahr, üretimi planlar, ırkların seçimi ve geliştirilmesini sağlar, alanıyla ilgili olarak her ay kurum en üst amirine rapor sunar ve istatistikleri düzenler.

(7) Diyetisyen; kurumlarda kalan hükümlüler ile iâşe edilen personelin yeterli kalori esasına göre sağlıklı beslenmesini sağlayıcı düzenlemeler ile günlük, haftalık ve aylık iâşe planlamalarını yapar, rahatsızlığı bulunanlar için, uygun yemeklerin hazırlanması ve bu konularla ilgili diğer işlerin yerine getirilmesini sağlar.

(8) Sağlık memuru; cezaevi tabibinin gözetimi altında olup, onun göstereceği işleri yapar. Mesleki bilgisi ve yetkisi çerçevesinde koruyucu ve tedavi edici hizmetleri yerine getirir.

(9) Hayvan sağlık memuru; hayvancılık faaliyetinde bulunulan işyurtlarında mesleki bilgisi ve yetkisi çerçevesinde koruyucu ve tedavi edici hayvan sağlık hizmetlerini yerine getirir.

Eğitim ve öğretim servisi

MADDE 14- (1) Eğitim ve öğretim servisi; kurumdaki eğitim ve öğretim hizmetleri ile kültürel etkinlikler ve kütüphane çalışmalarının yürütüldüğü servistir. Eğitim ve öğretim servislerinde; öğretmen ve kütüphaneci görev yapar.

(2) Öğretmen;

a) Hükümlülerin eğitim ve öğretimleri ile manevi kalkınmalarını sağlar, örgün ve yaygın eğitime devam eden hükümlülerin okul kayıtları, sınava giriş işlemleri, sevk hâlinde okul kayıtlarının nakledilmesi gibi eğitim ve öğretimleri için gerekli her türlü işlemleri yürütür ve konu hakkında bilgilendirme yapar.

b) Her yılın eğitim ve öğretim döneminin başlangıcında eğitim ve öğretim, kurs gibi görev alanına giren konularda bir yıllık plan hazırlayarak kurum en üst amirine sunar ve eğitim ve öğretim istatistiklerini düzenler.

c) Yıl içinde değişebilecek koşullar nedeniyle, yıllık planda değişiklikler yapar.

ç) Kütüphanecinin bulunmadığı hâllerde, kütüphanecinin görevlerini yerine getirir.

d) Okuma yazma bilmeyen hükümlülere, okuma yazma öğretilmesinden sorumludur. Herhangi bir sebeple öğrenme güçlüğü görülenleri, kurum en üst amirine bildirir (Kurum en üst amiri ve öğretmen bunların okuma yazma öğrenmeleri için gereken önlemleri alır).

e) Kurumda eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edenlerin isimlerini, başladıkları tarihi, hangi sınıfa devam ettiklerini, başlangıçtaki öğrenim düzeylerini, eğitim ve öğretimde

gösterdikleri ilerlemeyi, başarısını, devam sürelerini, sınıf yükselmelerini, davranış notlarını, gözlem ve sınıflandırma formunun ilgili bölümüne kaydeder.

(3) Kütüphaneci; Kütüphane ve kitaplığa gelen eserlerin kaydını yapar, bakım ve muhafazasını, dağıtılıp toplanmasını, kütüphane ve kitaplık olarak ayrılan yerin düzeni ile her türlü ihtiyaçlarını tespit eder.

İşyurdu servisi

MADDE 15- (1) İşyurdu servisi; kurumun işyurdu çalışmalarını düzenleyerek, bunların etkinlik ve verimlilik ilkeleriyle gerçekleşmesini, hükümlülere meslek edindirilmesini, piyasa şartlarına uygun üretim yapılmasını ve işyurduna ilişkin işlemlerin yürütülmesini sağlayan servistir.

(2) İşyurdu servisinde; işyurdu müdürü, sayman, veznedar, tahsildar, işyurdu ambar memuru, satınalma memuru, bütçe, satın alma, pazarlama ve benzeri işlerden sorumlu görevliler ile işçi statüsünde çalışan personel görev yapar. Gerekliğinde kurumun kadrolu personeli de işyurdu hizmetlerinde çalıştırılabilir.

(3) Sayman; işyurdunun para ve muhasebe işlerini, mevzuat çerçevesinde yerine getirir, muhasebe defterleri ile sarf evrakını düzenler ve korur, işyurdu ayniyat hesaplarının tutulması ile ilgili işlemleri yapar.

(4) Veznedar; vezne teşkilatı bulunan işyurtlarında, kasadan yapılacak ödemelerin veya kasaya yapılan tahsilatla ilgili işlemleri ve kayıtları düzenler. Kasa mevcudunun kayıtlar ile mutabakatını sağlar, vezne işlemlerini mevzuata uygun olarak yürütür.

(5) Tahsildar; tahsildar makbuzlarına istinaden, haricen yapılacak tahsilatı gerçekleştirir, günlük tahsilatı bordro düzenlemek suretiyle vezneye yatırır, veznedarın bulunmadığı zamanlarda bu göreve vekâlet eder.

(6) Ambar memuru; işyurdu ambarına gelen malzemenin teslim alınması, kayıtlarının tutulması ve muhafazası ile ihraç işlemlerini yapar. Bu husustaki belgeleri düzenler ve korur.

(7) Satınalma memuru; işyurdu müdürü veya ihale yetkilisinin, satınalma öncesi veya satınalma sırasında vereceği görevleri yapar.

(8) Bütçe, pazarlama ve benzeri işlerden sorumlu görevliler; işyurdunun bütçe, pazarlama, araştırma ve geliştirme gibi hizmetlerini yürütür.

(9) İşçi statüsünde çalışan personel; işyurdu faaliyetlerinde iş kanunlarına tâbi olarak, sürekli ve süreksiz işlerde belirli ve belirsiz süreli, kısmi ve tam süreli, deneme süreli ve diğer türde oluşturulan sözleşmeleri ile çalıştırılan personeldir. İşçi statüsünde çalıştırılan personelin ücret ve diğer sosyal hakları, işyurdu bütçesinden karşılanır. Bu personelden bazıları atölye şefi veya usta olarak görevlendirilebilir. İşçi statüsünde çalıştırılan personel, aşağıdaki görevleri yerine getirir:

a) Atölye şefleri ve ustalar; hükümlülerin atölyelerde verimli bir şekilde çalışmalarını, meslek ve sanatlarını koruyup geliştirmelerini veya meslek ve sanat öğrenmelerini sağlar, bu çalışmalara fiilen katılır.

b) Atölye şefleri, hükümlülerin salıverilmesinden sonra hayatını kazanabileceği bir meslek öğrenebilmesinden sorumludur.

c) Herhangi bir şekilde meslek öğrenmekte yetersizliği görülen hükümlüler, atölye şefi tarafından kurum en üst amirine bildirilir.

Yardımcı hizmetler servisi

MADDE 16- (1) Yardımcı hizmetler servisi; kurumun santral hizmetleri, temizlik, ısınma, ulaşım, yemek yapımı, malzeme taşınması, boşaltılması ve yüklemesi ile evrakın ilgili yerlere götürülüp getirilmesi gibi görevleri yerine getiren servistir. Yardımcı hizmetler servisinde; santral memuru, gemi adamı, şoför, kaloriferci, aşçı, hizmetli gibi personel görev yapar. Bu personel, kurumun en üst amirinin vereceği işler ile çalıştığı iş kolunun bütün gereklilerini yerine getirir.

Personelin genel tutumu

MADDE 17- (1) Kurumlarda çalışan personel, kamu görevlilerinin tâbi olduğu mevzuata uygun hareket eder.

(2) Görevin özelliği nedeniyle hükümlülere karşı ciddi, dürüst ve tarafsız davranır. Görev gerekleri ve hükümlülerin eğitilerek yeniden topluma kazandırılması çalışmalarının zorunlu kıldığı ilişkiler dışında, hükümlüler ve yakınları ile herhangi bir suretle kişisel ilişki kuramaz.

Eşit işlem

MADDE 18- (1) Kurum personeli, bütün hükümlü ve yakınlarına dil, din, mezhep, ırk, renk, cinsiyet ve düşünce ayrımı gözetmeksizin eşit işlem yapmak zorundadır.

Yasak tutum ve davranışlar

MADDE 19- (1) Kurum personeli, kamu görevlileri için yasaklanmış tutum ve davranışlarda bulunmamak zorundadır.

(2) Kurum personelinin hükümlü veya yakınlarından, her ne ad altında olursa olsun, para, hediye veya buna benzer şeyleri almaları, vermeleri veya bunlarla alım satım işlemleri yapmaları yasaktır.

Sır saklamak

MADDE 20- (1) Kurum personeli, görevi nedeniyle kendisine verilen veya edindiği bilgi ve belgeler ile gizli kalması gereken diğer bilgi ve belgeleri kanunlarla belirtilen hâller dışında açıklayamaz veya yayımlayamaz.

Personel hakkında uygulanacak disiplin işlemleri

MADDE 21- (1) Kurum personeli hakkında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda ve 5/4/2017 tarihli ve 30029 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adalet Bakanlığı Disiplin Yönetmeliğinde yazılı disiplin işlemleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kurulların Oluşumu ve Çalışması

İdare ve gözlem kurulu

MADDE 22- (1) İdare ve gözlem kurulu; kurum müdürünün başkanlığında, gözlem ve sınıflandırmadan sorumlu ikinci müdür, idare memuru, cezaevi tabîbi, psikiyatrist, bir psikolog ve psiko-sosyal yardım servisinde görevli diğer unvandan bir personel, öğretmen, infaz ve

koruma başmemuru ile kurum müdürü tarafından teknik personel arasından seçilen bir görevliden oluşur.

(2) Birinci fıkrada sayılan personelin tamamının kurumda bulunmaması hâlinde idare ve gözlem kurulu, mevcut olanlarla oluşturulur.

İşyurdu yönetim kurulu

MADDE 23- (1) İşyurdu yönetim kurulu; işyurdu müdürünün başkanlığında, işyurdundan sorumlu ikinci müdür, sayman, idare memuru, ambar memuru ve cezaevi katibinden oluşur.

(2) Teknik işler, malzeme alımları ve taahhüt işleri ile ilgili konuların görüşülmesinde işyurdu yönetim kuruluna, işin içeriğine göre konuyla ilgili bir personel ve atölye şefi de katılabilir.

Disiplin kurulu

MADDE 24- (1) Disiplin kurulu; kurum müdürünün başkanlığında idare memuru, psiko-sosyal yardım servisinde görevli her meslek grubundan kurum müdürü tarafından seçilen birer temsilci, öğretmen, atölye şefi ile sorumlu infaz ve koruma başmemurundan oluşur.

(2) Birinci fıkrada sayılan personelin tamamının kurumda bulunmaması hâlinde disiplin kurulu, mevcut olanlarla oluşturulur.

Eğitim kurulu

MADDE 25- (1) Eğitim kurulu; kurum müdürünün başkanlığında, eğitimden sorumlu ikinci müdür, cezaevi tabibi, bir psikolog ve psiko-sosyal yardım servisinde görevli diğer unvandan bir personel ile kurumda görev yapan bütün öğretmenler ile kütüphaneciden oluşur.

(2) Birinci fıkrada sayılan personelin tamamının kurumda bulunmaması hâlinde eğitim kurulu, mevcut olanlarla oluşturulur.

Kurulların toplanması

MADDE 26- (1) Kurullar, mevcut üyelerinin çoğunluğuyla toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir. Oylarda eşitlik olması hâlinde ilgili kurul başkanının oyunun bulunduğu tarafa üstünlük tanınır.

(2) Kurum müdürü, kurulları ayda bir kez ve gerektiğinde her zaman toplayabilir. Ancak işyurdu yönetim kurulu, düzenli olarak haftada bir defa toplanır.

(3) Kurullarda görüşülecek konular müdür tarafından belirlenir.

(4) Müdürü bulunmayan kurumlarda kurulların oluşturulmasına imkan bulunmayan hâllerde kurullar, kurum amirinin başkanlığında, hükümet tabibi, öğretmen, infaz ve koruma başmemuru ile infaz ve koruma memurundan oluşturulur.

(5) Kurulların oluşturulmasında, aynı unvanda veya psiko-sosyal yardım servisinde farklı unvandan birden çok personel bulunması hâlinde kurul toplantısına katılacak görevli, kurum müdürü tarafından belirlenir.

Kararların deftere geçirilmesi

MADDE 27- (1) Kurullar tarafından verilen kararlar, ilgili kurulların karar defterine yazılır, üyeler tarafından imzalanır ve teftişe hazır hâlde tutulur. Bu defterlere kayıt usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

İdare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 28- (1) İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir:

- a) Hükümlülerin suç türlerini belirleyerek, durumlarına uygun kurumlara ayrılmasını sağlamak ve bunlara uygun olacak infaz ve iyileştirme rejimini saptamak.
- b) Hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek.
- c) Kurumlarda kalmakta olan hükümlüleri gruplandırmak.
- ç) Hükümlülerin kalmakta oldukları odaları değiştirmek.
- d) Hükümlülerin bireysel olarak, psiko-sosyal yardım servisinde hazırlanan iyileştirme programlarına uyumunu ve sonuçlarını değerlendirmek.

e) İyileştirme programları kapsamında spor alanları, çok amaçlı salon, kütüphane ve iş atölyelerinden yararlanma gibi faaliyetlere katılabilecek durumdaki hükümlüler ile kurumun iç hizmetlerinde çalıştırılacak hükümlülerin belirlenmesi ile ilgili karar almak.

f) Tehlikeli hâli bulunan ya da örgüt mensubu olan hükümlülerle ilgili olarak, telefon görüşmeleri ile radyo, televizyon yayınları ve internet olanaklarından yararlanma hakkının kısıtlanmasına karar vermek.

g) Açık kurumlar ile eğitimevlerinde bulunan hükümlülerden; kurum dışındaki eğitim, ağaçlandırma, çevre düzenlemesi ve temizliği, doğal afet sonrası yardım, tiyatro çalışmaları gibi sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılacak hükümlülerin, kurum dışına çıkabilmeleri için karar almak.

ğ) Açık kurumlarda ve eğitimevlerinde kalan hükümlülerin, oda ve eklentilerinde bulundurabilecekleri eşyaların cinsleri ve miktarlarını belirlemek.

h) Koşullu salıvermeye ve uygulanacak infaz rejimine esas teşkil edecek iyi hâl kararını almak.

ı) Hükümlüleri, tutum ve davranışlarına göre ödüllendirmek.

i) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

(2) İdare ve gözlem kurulu, birinci fıkrada sayılan görevleri yerine getirirken diğer kurulların önerilerini de dikkate alır.

(3) İdare ve gözlem kurulunun, birinci fıkranın (b) ilâ (ğ) bentlerinde sayılan görevleriyle ilgili olarak aldığı kararlarla, diğer kurulların kararları arasında uyumsuzluk bulunması durumunda, psiko-sosyal yardım servisinde çalışan personelin görüşü de alındıktan sonra, idare ve gözlem kurulu tarafından verilecek karar uygulanır.

İşyurdu yönetim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 29- (1) İşyurdu yönetim kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir:

- a) İşyurdunun geliştirilmesine ve genel gidişine ait her türlü faaliyetlere yön vermek.
- b) Hükümlülerin iyileştirme programları çerçevesinde çalıştırılmalarını sağlamak.

c) Sürekli veya geçici olarak kurum işlerinde çalıştırılacak işçilere, işyurdu tarafından ödenecek ücretleri ve bunların iş akitlerinin feshi konularında İşyurtları Kurumu Daire Başkanlığına öneride bulunmak.

ç) Kurumda üretilip satışa arz edilen ürünlerin satış fiyatını belirlemek.

d) İşyurdunda fazla çalışma yapılmasına ilişkin önerileri karara bağlamak.

e) Bakanlık, İşyurtları Kurumu Yüksek Kurulu, Genel Müdürlük ve İşyurtları Kurumu Daire Başkanlığının onayını gerektiren işlemler hakkındaki kararları onaya sunmak.

f) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Disiplin kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 30- (1) Disiplin kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir:

a) Hükümlülere uyarma, kınama ve bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezaları dışında kalan disiplin cezalarını vermek.

b) İyi hâlin tespitine esas oluşturacak görüş bildirmek.

c) 5275 sayılı Kanunda öngörülen hâllerde disiplin cezalarını kaldırmak.

ç) Hükümlülere gelen veya hükümlüler tarafından gönderilen mektup, telgraf ve faks iletilerinden, mektup okuma komisyonu tarafından sakıncalı olduğu değerlendirilenlerin, ilgililerine verilir verilmemesine karar vermek.

d) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Eğitim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 31- (1) Eğitim kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir:

a) Kurumda uygulanacak eğitim ve iyileştirme programlarının esaslarını belirlemek, izlemek ve değerlendirmek.

b) Kuruma yeni gelen hükümlüyle ilgili gerekli araştırmanın yapılmasını, rapor hazırlanmasını sağlamak ve bu raporları değerlendirmek.

c) Eğitim ve iyileştirme programlarının işleyişini ve sonuçlarını değerlendirerek, kullanılan yöntemlerde yapılması gereken değişiklikleri saptamak ve uygulanmasını sağlamak.

ç) Eğitim-öğretim programları çerçevesinde, hükümlülerin eğitim giderlerinin karşılanması için yapılacak çalışmaları planlamak.

d) Hükümlülerin korunması, eğitimleri ve yönlendirilmeleri konusunda duyarlılık oluşturulması, kurumların işleyişi ve önemi hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi ile ilgili çalışmalar yapmak.

e) Hükümlü ile durumu hakkında bilgi sahibi olması gerekli ya da yararlı görülen kişi, kurum ya da kuruluşları, özel hayata saygı, gizlilik ve etik kurallarına uygun biçimde bilgilendirmek.

f) Kurum kitaplık veya kütüphanesine satın alma, bağış ya da ödünç alma gibi yollarla kazandırılacak yayınların tespitini yapmak.

g) Kuruma gelen kitabın, kitaplık ya da kütüphaneye kabul edilip edilmemesine karar vermek.

ğ) Kuruma gelen her türlü yayının, kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan nitelikte olup olmadığına karar vermek.

h) Kitap okumayı özendirici çalışmalar yapmak.

1) Kurum dışından getirilecek kişileri ve bu kişilerin yapacağı etkinlikleri ve konusunu belirlemek.

i) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İç Güvenlik

Kurumların iç güvenliği

MADDE 32- (1) Kurumların iç güvenliği, Bakanlığa bağlı infaz ve koruma görevlileri tarafından sağlanır. İç güvenlik görevlileri, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri ile işbirliği yapar.

(2) Açık kurumlar ile çocuk eğitimcilerindeki idare ile infaz ve koruma görevlileri; firarların önlenmesi, asayiş ve disiplinin sağlanması için gözetim ve denetimle yükümlüdür.

(3) Kurumlarda meydana gelen isyan, yangın, deprem, toplu firar, tünel kazma, duvar delme gibi asayiş ve güvenlikle ilgili olaylarda, iç güvenlik görevlilerinin yetersiz kalması hâlinde, kurum en üst amirinin istemi üzerine, kapalı kurumlarda dış güvenlik görevlileri, açık kurumlar ile eğitimcilerinde kolluk görevlileri kuruma girerek olaya müdahale etmek suretiyle gerekli tedbirleri alır.

(4) Asayiş ve güvenlikle ilgili olarak, kurumda meydana gelen olayın yatıştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması için kurum dış güvenlik görevlilerinin de yetersiz kalması hâlinde, kurum en üst amirinin Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla yapacağı yazılı istem üzerine, kolluk kuvvetlerinden veya mahalli diğer kuvvetlerden ya da olayın kapsam ve mahiyetine göre diğer kamu kurum ve kuruluşlarından yardım alınabilir.

(5) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları ile diğer kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan tutuklu ve hükümlülerle ilgili olarak ceza infaz kurumlarında düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlinin açık kimliği yerine sadece sicil numarası yazılır. Bu kapsamdaki kurum görevlilerinin ifadesine başvurulması hâlinde çıkarılan davetiye veya çağrı kâğıdı görevlinin iş yeri adresine tebliğ edilir. Bu kişilere ait ifade ve duruşma tutanaklarında adres olarak sadece iş yeri adresi gösterilir.

Kapıların açılmaması ve temasın önlenmesi

MADDE 33- (1) Kapalı kurumlarda oda ve koridor kapıları kapalı tutulur. Kapılar aşağıdaki hâllerde açılır:

a) Cezaevi tabibine, revire, hamama veya berbere gitme ya da başka odaya nakil hâllerinde.

b) Hastane ve duruşmaya gönderme veya başka kuruma nakil hâllerinde.

c) Salıverilme, ziyaret, arama, sayım, denetim, eğitim, öğretim, spor ve iyileştirme çalışmaları veya kurumda çalıştırma hâllerinde.

ç) Kurullara çağırılma hâllerinde.

d) Ölüm, deprem veya yangın gibi olağanüstü hâllerde.

e) Kurum idaresince gerekli görülen diğer hâllerde.

(2) Hükümlüler, birinci fıkrada sayılan hâller dışında, diğer odalardaki hükümlüler ile kurum görevlileri ile temasta bulunamazlar.

(3) Odaların havalandırma bahçesine açılan kapılarının açılış ve kapanış saatleri, kurumların fiziki yapıları, kapasiteleri, mevcutları ve bölgenin coğrafi koşulları değerlendirilerek, bu hususlar kurum iç yönergesinde düzenlenir.

Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım

MADDE 34- (1) Kurumlarda, oda ve eklentilerinde, hükümlünün üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Kurumun tamamında her ay bir kez mutlaka arama yapılır. Oda ve eklentilerinde yapılacak aramalarda bir hükümlü hazır bulundurulur.

(2) Hükümlünün üzerinde, kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin varlığı ve kurum en üst amirinin gerekli görmesi hâlinde, çıplak olarak veya beden çukurlarında aşağıda belirtilen usullere göre arama yapılabilir:

a) Çıplak arama, hükümlünün utanma duygusunu ihlâl etmeyecek şekilde ve kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirilir.

b) Arama sırasında önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkarttırılır, bedenin alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarttırılır. Bu giysiler de mutlaka aranır.

c) Çıplak arama sırasında bedene dokunulmaması için gerekli özen gösterilir. Aranacak kişinin beden çukurlarında bir şeyin bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin bulunması hâlinde öncelikle, hükümlüden madde veya eşyanın kendisi tarafından çıkartılması istenir, aksi hâlde bunun zor kullanılarak gerçekleştirileceği bildirilir. Beden çukurlarındaki arama, cezaevi tabibi tarafından yerine getirilir.

ç) Çıplak olarak arama, mümkün olan en kısa süre içinde bitirilir.

(3) Beden ve üst aramaları aynı cinsiyetten güvenlik ve gözetim görevlileri tarafından yapılır.

(4) Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle ya da diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir.

(5) Kurum en üst amiri, Cumhuriyet başsavcısına bilgi vermek suretiyle önceden hazırlanan olağanüstü hâl planlarına göre kurumun fiziksel özelliği ve mevcudunu değerlendirilerek, yılda en az iki kez olmak üzere uygun gördüğü zamanlarda diğer kamu görevlilerinin katılımıyla; isyan, firar, yangın ve benzeri olaylara karşı tatbikat yaptırır.

(6) Sayımlar, 10 uncu maddede belirtilen görevliler tarafından, dörtlü vardiya hizmetinin uygulandığı kurumlarda sabah, akşam ve gece olmak üzere günde üç kez, diğer vardiya hizmetlerinin uygulandığı kurumlarda ise her vardiya değişiminde yapılır.

(7) İdare tarafından uygun görülmesi durumunda, her zaman sayım yapılabilir. Olağanüstü durumlarda, kurum en üst amirinin talebi, Cumhuriyet başsavcısının oluru ile dış güvenlik görevlileri sayımlara katılabilir.

(8) Sayımlar, yatma planları da göz önünde bulundurularak odalarda yapılır. Sayımın yapılış şekli, kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek biçimde odada bulunan hükümlülerin sayısı dikkate alınarak idare tarafından belirlenir.

(9) Arama ve sayımlar sırasında insan onuruna saygı esastır.

(10) Elektronik ortamda sayım gerçekleştirilen kurumlarda Bakanlıkça belirlenecek esaslar uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

Cezalar, Cezaların İnfazı ve Özel İnfaz Usulleri

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı

MADDE 35- (1) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, hükümlünün hayatı boyunca devam eder ve bu ceza 5275 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde belirtilen sıkı güvenlik rejimine göre ve 5275 sayılı Kanunda belirtilen ceza infaz kurumunda infaz edilir.

Müebbet hapis cezasının infazı

MADDE 36- (1) Müebbet hapis cezası, hükümlünün hayatı boyunca devam eder. Bu ceza süreli hapis cezası uygulanan infaz rejimine göre infaz edilir.

Süreli hapis cezasının infazı

MADDE 37- (1) Süreli hapis cezası, kanunda aksi belirtilmeyen hâllerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz. Süreli hapis cezası, bu Yönetmelikte belirtilen infaz rejimine göre yerine getirilir.

(2) Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır. Kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar, 5237 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ilâ (f) bentlerine göre, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlendiği özelliklere göre mahkemece belirlenen yaptırım şekilleridir.

Kısa süreli hapis cezasının çevrildiği seçenek yaptırımların infazı

MADDE 38- (1) Kısa süreli hapis cezası yerine 5237 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereğince hükmedilen adli para cezası; 5237 sayılı Kanunun 50, 52 nci maddeleri ile 5275 sayılı Kanunun 105 ve 106 ncı maddeleri uyarınca infaz edilir.

(2) 5237 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde düzenlenen, mağdurun veya kamunun uğradığı zararın giderilmesi yaptırımının infazı:

a) Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın giderilmesi, suç nedeniyle uğranılan zararın aynen iade edilmesi, suçtan önceki hâle getirilmesi veya tazmin edilmesi suretiyle tamamen giderilmesi şeklinde yerine getirilir.

1) Zararın aynen iade edilmesi; hükümlünün işlediği suç nedeniyle haksız olarak ele geçirdiği şeyi aynen ya da satın almak suretiyle suçtan zarar görene iade etmesidir.

2) Suçtan önceki hâle getirme; suç nedeniyle verilen zararın, hükümlü tarafından ya da başkası aracılığıyla çalışmak, çalıştırılmak, tamir etmek veya buna benzer faaliyetlerle giderilmesidir.

3) Zararın tazmin edilmesi; suç nedeniyle verilen zararın bedelinin suçtan zarar görene ödencerek tazmin edilmesidir.

b) Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın miktarı, mahkemece kararda belirtilmemiş ise 5275 sayılı Kanunun 98 inci maddesine göre Cumhuriyet savcısının talebi ile uğranılan zararın tespiti mahkemeden istenir.

c) Mağdurun ya da kamunun uğradığı zararın tamamen giderilmesini içeren kesinleşmiş ilâm, Cumhuriyet başsavcılığına verilir. Cumhuriyet savcısı, zararın otuz gün içinde tamamen giderilmesini hükümlüye tebliğ eder.

ç) Hükümlü adresine yapılan bu tebligatta gösterilen zararı, otuz günlük süre içinde tamamen gidermezse Cumhuriyet başsavcılığınca, durum hükmü veren mahkemeye bildirilir.

(3) 5237 sayılı Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (c), (d), (e) ve (f) bentlerindeki seçenek yaptırımların infazı 5/3/2013 tarihli ve 28578 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine göre yerine getirilir.

(4) Hükmedilen seçenek yaptırımın, hükümlünün elinde olmayan nedenlerle yerine getirilememesi durumunda, yaptırım, hükmü veren mahkemece değiştirilir.

Adli para cezasının infazı

MADDE 39- (1) 5237 sayılı Kanununun 52 nci maddesi gereğince hükmedilen adli para cezasının infazı, 5275 sayılı Kanununun 106 ncı maddesi hükmüne göre yerine getirilir.

Özel infaz usulleri

MADDE 40- (1) Hafta sonu veya geceleri infaz:

a) 5275 sayılı Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre altı ay veya daha az süreli hapis cezasının infazı aşağıdaki şekilde yapılır:

1) Hükümlü, her hafta cuma günleri saat 19.00'da kuruma girmek ve pazar günleri de aynı saatte kurumdan çıkmak suretiyle cezası hafta sonları infaz edilir.

2) Hükümlü her gün saat 19.00'da kuruma girmek ve ertesi gün de saat 07.00'de kurumdan çıkmak suretiyle cezası geceleri infaz edilir.

3) Bu hükümlüler, kurumlarda diğerlerinden ayrı yerlerde barındırılır.

4) Cezanın bu şekilde çektirilmesine karar verilenler hakkında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.

b) Hükümlü, bu fıkrada belirtilen yükümlülüklere uymaması hâlinde, durum, kurum tarafından Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

(2) Konutta infaz:

a) Mahkûmiyete konu suç nedeniyle doğmuş zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesine dair hukuki sorumlulukları saklı kalmak üzere;

1) Kadın veya altmış beş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları altı ay,

2) Yetmiş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları bir yıl,

3) Yetmiş beş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları üç yıl,

veya daha az süreli hapis cezasının konutunda çektirilmesine hükmü veren mahkemece veya hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemece karar verilebilir.

b) Konutta infaza ilişkin ilâmlar Cumhuriyet başsavcılıklarınca infazı amacıyla denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilir ve cezalar Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine göre yerine getirilir.

Mükerrirlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik tedbiri

MADDE 41- (1) Mükerrirlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik tedbiri 5275 sayılı Kanununun 108 inci maddesi hükmüne göre infaz edilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Hapis Cezasının Ertelenmesi ve Ertelenen Hapis Cezasının İnfazı

Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi

MADDE 42- (1) Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar 5237 sayılı Kanununun 57 nci maddesinde belirtilen sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler ceza infaz kurumunda geçmiş sayılır.

(2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmi sağlık kuruluşlarının hükümlülere ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, hükümlünün hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa cezanın infazı, hükümlü iyileşinceye kadar geri bırakılır.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca verilir. Geri bırakma kararı, hükümlünün tâbi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Hükümlünün geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir. Hükümlünün sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen sürelerle, bir süre bulunmadığı takdirde birer yıllık dönemlere göre bu fıkrada yazılı usule uygun olarak incelettilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir. Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine, hükümlünün izlenmesine yönelik tedbirler, bildirim yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir. Bu fıkrada yazılı yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi hâlinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hâkimliğine başvurulabilir.

(4) Hapis cezasının infazı, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır. Çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren iki ay sonra ceza infaz olunur.

(5) Kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlardan koşullu salıverilmesine altı yıldan fazla süre kalanlar ile eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli sayılanlar hakkında dördüncü fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu kişilerin cezasının dördüncü fıkrada öngörülen kısmı, ceza infaz kurumlarında kendileri için düzenlenen uygun yerlerde infaz olunur.

(6) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir.

Hükümlünün istemiyle infazın ertelenmesi

MADDE 43- (1) Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıl veya daha az süreli hapis cezalarının infazı, çağrı üzerine gelen hükümlünün istemi üzerine, Cumhuriyet Başsavcılığınca ertelenebilir.

(2) Erteleme, her defasında bir yılı geçmemek üzere en fazla iki kez uygulanabilir.

(3) Erteleme süresi içinde, hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması hâlinde, erteleme kararı kaldırılarak ceza derhal infaz olunur.

(4) Birinci fıkrada belirtilen hapis cezalarının infazına başlanmış olsa bile, hükümlünün yükseköğrenimini bitirebilmesi, ana, baba, eş veya çocuklarının ölümü veya bu kişilerin sürekli hastalık veya malullükleri nedeniyle ailenin ticari faaliyetlerinin yürütülebilmesinin veya tarım topraklarının işlenebilmesinin imkansız hâle gelmesi veya hükümlünün hastalığının sürekli bir tedaviyi gerektirmesi gibi zorunlu ve çok ivedi hâllerde, Cumhuriyet Başsavcılığınca altı ay geçmeyen sürelerle hapis cezasının infazına ara verilebilir. Ancak bu ara verme iki defadan fazla olamaz.

(5) Erteleme isteminin kabulü, güvence gösterilmesine veya diğer bir şarta bağlanabilir.

(6) Bu madde hükümleri;

- a) Terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar,
- b) Mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler,
- c) Disiplin veya tazyik hapsine mahkûm olanlar, hakkında uygulanmaz.

Mahkemece infazın ertelenmesi veya durdurulması

MADDE 44- (1) Birlikte işlenmiş olup da 5271 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin üçüncü fıkrası ve 306 ncı maddesinin uygulanma olanağının bulunduğu hâllerde, hükmü veren ilk derece mahkemesinden infazın ertelenmesine veya durdurulmasına ilişkin karar verilmesi istenebilir. Karar verilmenden önce Cumhuriyet savcısı ve hükümlünün görüşlerini yazılı olarak bildirmesi istenebilir. Karar, duruşma açılmaksızın verilir ve bu karara karşı itiraz yoluna gidilebilir. Erteleme veya durdurma talebinin kabulü, güvence gösterilmesine veya diğer bir şarta bağlanabilir.

Hapis cezasının ertelenmesi hâlinde hükmedilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi

MADDE 45- (1) Mahkemece, 5237 sayılı Kanunun 51 inci maddesi gereğince, hapis cezasının ertelenmesine karar verilmesi hâlinde, denetim süresi içinde yerine getirilmesi gereken yükümlülükler, Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine göre yerine getirilir.

Ertelenen hapis cezasının infazı

MADDE 46- (1) 5237 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre, hapis cezası ertelenen hükümlünün denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülükler, hâkimin uyarısına rağmen uymamakta ısrar etmesi nedeniyle; ertelenen hapis cezasının kısmen veya tamamen kurumda çektirilmesine karar verilmesi hâlinde, ceza hükümlünün durumuna uygun kurumlarda çektirilir.

(2) Cezanın ertelenmesi, mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesi koşuluna bağlı tutulmuşsa, koşul gerçekleşinceye kadar hükümlünün durumuna uygun kurumlarda, cezanın infazına devam edilir. Koşulun yerine getirilmesi hâlinde, hâkim kararıyla hükümlü kurumdaki derhal salıverilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Güvenlik Tedbirlerinin Yerine Getirilmesi

Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma

MADDE 47- (1) Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma, kasten işlemiş olduğu bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak kişi hakkında uygulanan 5237 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ilâ (e) bentlerinde sayılan tedbirlerdir.

(2) Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma tedbirleri aşağıda belirtilen esaslara göre yerine getirilir:

a) Mahkemece Cumhuriyet başsavcılığına gönderilen ilâm, infaz defterine kaydedilerek infaza başlama ve bitiş tarihleri yazılır. Ancak bu tedbirlerin infazına, mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak hapis cezasının infazına başlama tarihi ile birlikte başlanır.

b) Cumhuriyet başsavcılığınca, hapis cezasının infazına başlanacağı tarih de dikkate alınarak, bu tedbiri içeren ilâmın içeriği, tedbirin konusu ve niteliğine göre ilgili kurum ve kuruluşlar ile kolluğa bildirilir. Cumhuriyet başsavcılığınca, ayrıca infaza başlama ve bitiş tarihleri de bildirilir.

c) 5237 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ilâ (e) bentlerinde belirtilen yoksun bırakılma konusu faaliyet ve görevlerle ilgili olarak, tedbirin infazının tamamlanmasından sonra hükümlünün bu faaliyet ve görevlerde bulunabilmesi, 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu hükümlerine göre temin edeceği adli sicil kaydının ilgili yere ibrazı ile mümkündür.

(3) 5237 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarına göre hükmedilen tedbirler, denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

Eşya ve kazanç müsaderesi

MADDE 48- (1) 5237 sayılı Kanununun 54 ve 55 inci maddelerine göre mahkemece hükmedilen eşya veya kazanç müsaderesine ilişkin mahkûmiyet hükümlerinin infazının esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.

Çocuklara özgü güvenlik tedbirleri

MADDE 49- (1) 5237 sayılı Kanununun 56 ncı maddesinde belirtilen çocuklara özgü güvenlik tedbirleri, 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda gösterilen esas ve usullere göre infaz edilir.

Akl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

MADDE 50- (1) Mahkemece, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirini içeren ilâm, Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. Bu ilâm, Cumhuriyet başsavcılığınca ayrı bir infaz defterine kaydedilir. Bu tedbir, 5237 sayılı Kanununun 57 nci maddesinde belirtilen esas ve usullere göre infaz edilir.

Mükerrirlere özgü güvenlik tedbirleri

MADDE 51- (1) 5237 sayılı Kanununun 58 inci maddesine göre haklarında tekerrür hükmü uygulanan hükümlülerin cezası, mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirilir.

(2) Mükerrirlere özgü infaz rejimi, 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin bir ilâ üçüncü fıkralarında gösterilen esas ve usullere göre yerine getirilir.

(3) 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin dört ilâ altıncı fıkralarına göre hükmedilen denetimli serbestlik tedbirleri, denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

Sınır dışı edilme

MADDE 52- (1) 5237 sayılı Kanunun 59 uncu maddesine göre sınır dışı işlemi uygulanabilecek hükümlüler hakkında aşağıdaki esaslar uygulanır:

a) Mahkemece sınır dışı işlemi uygulanabilecek ilâm Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. Cumhuriyet başsavcılığınca, bu ilâm infaz defterine kaydedilir ve o yer en üst emniyet makamına ve göç idaresi birimlerine gönderilir.

b) Kurumdan salıverilmeden önce kurum idaresince o yer en üst emniyet makamına ve göç idaresi birimlerine hükümlünün salıverileceği tarih bildirilir. Salıverilme tarihinde hükümlü sınır dışı işlemlerine esas olmak üzere kolluğa teslim edilir.

c) Kanun hükümlerine ve durumlarına göre kurumda barındırılmayan hükümlüler hakkında sınır dışı edilmeyle ilgili işlemler göç idaresi birimlerince yürütülür.

(2) Bu maddeye göre hükümlüler hakkında sınır dışı edilme işlemleriyle ilgili gerekli değerlendirmeler İçişleri Bakanlığınca yapılır.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri

MADDE 53- (1) Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri, kasıtlı bir suçtan dolayı mahkûmiyet hâlinde 5237 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinde yazılı olan tedbirlerdir.

(2) Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri aşağıda belirtilen esaslara göre yerine getirilir:

a) Mahkemece Cumhuriyet başsavcılığına gönderilen ilâm, infaz defterine kaydedilir.

b) Cumhuriyet başsavcılığınca, güvenlik tedbirini içeren bu ilâm, tedbirin niteliğine göre tüzel kişiliğin faaliyetine izni vermeye yetkili makamlara bildirilir. Bu makamlarca yargı kararının gereği yerine getirildikten sonra, durum Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir ve ilâm iade edilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Hükümlülerin Ceza İnfaz Kurumuna Kabulü, Gözlem ve Sınıflandırılması ile Gruplandırılması

Cumhuriyet başsavcılığınca yapılacak işlemler

MADDE 54- (1) Hapis cezasını içeren kesinleşmiş mahkûmiyet kararları, mahkemece Cumhuriyet başsavcılığına verilir. Mahkûmiyet kararının kesinleşme şerhinde;

a) Mahkûmiyetin hangi hükümlü hakkında verildiği ve hangi ceza veya tedbirin infazına ilişkin olduğu,

b) Kararın kesinleşme şekli ve tarihi,

c) Cumhuriyet başsavcılığına infaz için kararın gönderiliş tarihi,

ç) Mahkûmiyet kararı birden çok hapis cezasını içeriyorsa;

1) Süreli hapis cezalarında bunların toplamı,

2) Süreli hapis cezası, müebbet hapis cezası veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında bunlardan hangilerinin infaz edileceği, gösterilir.

(2) Cumhuriyet başsavcılığınca mahkeme tarafından gönderilen ve birinci fıkrada sayılan hususları içeren ilâm, geciktirilmeksizin ilgisine göre infaz veya denetimli serbestlik genel defterine kaydedilir. İlâmdaki cezanın süresi gözetilerek hükümlü hakkında çağrı kâğıdı veya yakalama emri çıkarılır.

(3) Kuruma alındıktan sonra Cumhuriyet başsavcılığınca hükümlüye bir süre belgesi verilir. Düzenlenecek bu belgede hükümlünün;

- a) Kimlik, tebligat ve iletişim bilgileri,
  - b) İnfaz defteri numarası,
  - c) Kuruma alındığı tarih,
  - ç) Tutuklulukta veya gözaltında geçirdiği süre,
  - d) Ceza süresi, hakederek ve koşullu salıverileceği tarih,
  - e) Cezanın hangi hükme ilişkin olduğu,
- belirtilir.

(4) Hükümlü, hapis cezası veya güvenlik tedbirinin infazı için gönderilen çağrı kâğıdının tebliği üzerine on gün içinde gelmez, kaçır ya da kaçacağına dair şüphe uyandırırsa, Cumhuriyet savcısı yakalama emri çıkarır. Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıldan fazla hapis cezasının infazı için doğrudan yakalama emri çıkarılır. Adli para cezasından çevrilen hapsin infazında hükümlüye öncelikle çağrı kâğıdı gönderilir.

Kuruma alınma ve kayıt işlemleri

MADDE 55- (1) Haklarında kesinleşmiş hapis cezasını içeren mahkûmiyet ve ödenmeyen adli para cezalarının hapse çevrilmesine ilişkin karar bulunanlar, Cumhuriyet başsavcılığının yazılı emriyle kuruma gönderilir.

(2) Kuruma alınan hükümlülerin adı ve soyadı, işledikleri suç, cezalarının türü ve süresi, mahkûmiyet ilâmının tarih ve numarası ve infaza başlandığı gün hükümlü kayıt defterine kayıt olunur. Bu defterdeki sıra numarası, hükümlünün numarasını oluşturur.

(3) Taniya yönelik olarak hükümlülerin parmak ve avuç içi izleri alınır, fotoğrafları çekilir, kan grupları, vücutlarının dış özellikleri ve ölçüleri belirlenir. Bu amaçla, gerektiğinde teknik ve tıbbi konularda, Cumhuriyet başsavcılığının talebi ile dış güvenlik görevlileri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından yardım alınabilir.

a) Kayıt altına alınan bu bilgiler, hükümlünün kişisel dosyasında veya elektronik ortamda saklanır. Bu bilgiler, kanunların zorunlu kıldığı hâller dışında hiçbir kurum ve kişiye verilemez. Talep hâlinde, bilgi veya kayıtların verilip verilmeyeceği Cumhuriyet başsavcılığınca değerlendirilir ve yerine getirilir.

b) Firar veya asayiş olaylarının önlenmesi amacıyla hükümlülerin; kimlik bilgileri, fotoğrafı, kişisel veya fiziksel özelliklerine ait bilgiler aynı kurumda görevli dış güvenlik görevlileri ile bu görevlilerin bağlı bulunduğu kuruma verilebilir. Ancak bu durumda verilen bilgiler amaç dışında kullanılamaz.

(4) Hükümlüler hakkında üst ve eşyası arandıktan sonra aşağıdaki işlemler yapılır:

a) Kuruma gelen her hükümlü kabul odasına alınır. Bu süre içerisinde hükümlünün kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak, gerekli olan bilgiler sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirilir. Kabul odasına alınan hükümlü burada en çok üç gün kalır.

b) Kabul odasında geçen süre içerisinde cezaevi tabibi tarafından muayeneleri yapılır ve muayene sonucu sağlık fişine kaydolunur.

c) Muayene sonucunda, kurumda tedavisi mümkün olmayan veya bulaşıcı bir hastalığı veya cezasının infazına engel herhangi bir maluliyeti olduğu tespit edilenler, kurum en üst amiri tarafından derhal Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

ç) Kabul odasında bulunan hükümlülerin okuma, yazma ve öğrenim durumları öğretmen tarafından belirlenir.

d) Hükümlülerin bir meslek ve sanatı olup olmadığı, var ise seviyesi, atölye şefi tarafından belirlenir.

e) Psiko-sosyal yardım servisi görevlileri tarafından hükümlüye ilişkin ilk bilgiler alınır.

f) Her hükümlünün odaya gönderilmeden önce yıkanması sağlanır.

g) Her hükümlüye kurumunda çekilmiş fotoğrafı bulunan bir "hükümlü kimlik belgesi" verilir.

(5) Kabul odasındaki işlemler bitirdikten sonra hükümlü, suç grubuna uygun odaya yerleştirilir.

Hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi

MADDE 56- (1) Hükümlülere, kuruma alındıklarında uygulanacak iyileştirme çalışmaları, disiplin suçları ve cezaları, bilgi edinme ve şikâyet yolları, hak ve sorumlulukları gibi konular ile kurumdaki yaşam biçimine uyum sağlamaları için gereken bilgiler, kurum yöneticileri tarafından sözlü olarak anlatılır ve yazılı olarak tebliğ olunur. İnfaz sonrası koruma ve yardım konusunda ayrıca bilgi verilir. Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu hükümlülere kendi dilinde, mümkün olmadığında İngilizce, Fransızca veya Almanca olarak bildirilir. Duyma ve konuşma engellilere işaret diliyle anlatılır. Görme engellilere ise kendi alfabeleri ile yazılmış kitapçık verilir.

(2) Hükümlüye, kurum en üst amirine veya görevlendirdiği bir personel, talep veya şikâyetlerini her gün bildirme olanağı tanınır. Talep veya şikâyetler, ilgisine veya konusuna göre yargı mercilerine veya diğer yetkili makamlara iletilir. Talep veya şikâyet konusu başvurunun sonucu hakkında hükümlü, geciktirilmeden bilgilendirilir.

(3) Hükümlünün kuruma alınmasında, başka kuruma naklinde ve hastaneye yatırılmasında, isteği üzerine ailesine veya gösterdiği kişilere durum bildirilir.

(4) Hükümlü yabancı uyruklu ise kendisine uyruğu olduğu devletin diplomatik temsilcilik veya konsoloslughuna durumun bildirilmesini isteyip istemediği sorulur. Bildirimi yazılı olarak istememesi hâlinde, bu isteği bir tutanağa bağlanır ve kendisine imzalatılır. Aksi hâlde durum, uyruğu olduğu devletin diplomatik temsilcilik veya konsoloslughuna bildirilir,

(5) Yabancı uyruklu hükümlünün uyruğu olduğu devletin Türkiye'de yerleşik diplomatik temsilcilik veya konsoloslughunun bulunmaması hâlinde, hükümlünün yazılı olarak karşı çıkması koşuluyla durum, Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla Dışişleri Bakanlığına bildirilir.

(6) Askerlik çağına giren, hâlen silah altında bulunan kişilerin kuruma alınmalarında, başka kuruma nakillerinde veya kurumda iken askerlik çağına girmeleri veya salıverilmeleri hâlinde durum, kayıtlı buldukları askerlik şubesine bildirilir.

(7) Hükümlünün ölümü hâlinde bildirimle ilgili yukarıdaki hükümler uygulanır ve ayrıca durum ailesine derhal bildirilir.

Kuruma yerleştirme

MADDE 57- (1) Hükümlülerin kuruma yerleştirilmesi, 5275 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinde belirtilen gruplandırmalara uygun olarak yapılır. Bu yerleştirmede aşağıda sayılan ilkeler uygulanır:

a) Hükümlü kadın ve erkekler, mümkün olduğu kadar ayrı kurumlarda bulundurulur. Aynı kurumda barındırılmaları zorunlu ise kadın ve erkeklere ait bölümler birbirlerinden tamamen ayrılır.

b) Hükümlü çocuklar ve gençler öncelikli olarak kendilerine ait kurumlarda, mümkün olmadığı takdirde diğerlerinden tamamen ayrı bölümlerde barındırılır.

c) Hükümlüler, tutuklulardan ayrı kurumlarda veya tamamen ayrı bölümlerde bulundurulur.

ç) Genel kolluk hizmetlerinde veya diğer kamu görevlerinde çalışmış hükümlüler, kurumların ayrı bir bölümünde barındırılır.

d) Cinsel yönelimi farklı hükümlülerin diğerlerinden ayrı odalarda kalmaları sağlanır.

(2) Hükümlüler idare tarafından hazırlanan ve koridordaki oda kapılarının yanına asılan resimli yatma planına uygun olarak yerleştirilir.

Hükümlünün bakıma muhtaç çocuklarının barındırılması

MADDE 58- (1) Anaları hükümlü olup da dışarıda korumasına bırakılacak kimsesi bulunmayan sıfır-altı yaş grubundaki çocukların barındırılması, 5275 sayılı Kanunun 65 inci maddesi gereğince yerine getirilir. Üç yaşını doldurmuş çocuklar, kurumda bulunan psiko-sosyal yardım ve sağlık servisinin önerisi, Cumhuriyet savcısının talebi ve hâkim kararıyla çocuk evleri ve çocuk evleri sitelerine yerleştirilebilirler. Bu çocukların belirlenecek bir program ve usule göre zaman zaman analarıyla temasları sağlanır.

(2) Altı yaşını doldurmuş çocukların menfaati de göz önünde tutularak kurum dışında barındırılacakları yerler, ilgili mevzuat hükümlerine göre belirlenir.

Hükümlünün kişisel eşyasının korunması

MADDE 59- (1) Hükümlünün beraberinde getirmiş olduğu eşya ve elbiseler temizlendikten sonra bir paket yapılır ve ambar memuruna teslim edilir. Ambar memuru, gelen eşyaya ilişkin gerekli kayıt işlemlerine yapar ve buna ilişkin kaydın bir örneği hükümlüye verilir, birisi eşya paketi üzerine iliştilir, diğeri de kurum kayıtlarında muhafaza edilir.

Hükümlülere ait kıymetli eşyanın korunması

MADDE 60- (1) Hükümlülerin beraberinde getirdikleri yüzük, kolye, bilezik ve benzeri kıymetli eşya, özellikleri tam olarak belirlenerek kurum en üst amirinin görevlendirdiği bir memurun gözetiminde emanet para memuruna teslim edilir. Teslimde hazır bulunanlar, teslim alınan bu kıymetli eşyanın dökümünü içeren üçer nüsha tutanak düzenler ve hükümlüye

imzalatılır. Tutanağa bağlanan kıymetli eşya bir torba ya da zarfa tutanakla birlikte konulmak suretiyle kapatılır ve mühürlenir. Tutanaklardan birisi hükümlüye verilir, diğeri ise kurum kayıtlarında saklanır.

(2) Birinci fıkraya hükümlüye göre hükümlüden teslim alınan kıymetli eşya, bu amaçla tahsis edilen kasada saklanır.

Hükümlülerin emanete alınan kişisel paraları

MADDE 61- (1) Hükümlülerin beraberinde getirdikleri ya da adlarına gelen paralar Bakanlık tarafından belirlenen bir bankada bunlar için açılan, ortak cari hesaba yatırılır. Yabancı paralardan bankada hesap açtırılmayanlar hakkında 60 ıncı maddenin ikinci fıkraya hükümlü uygulanır.

(2) Bu paralarla ilgili hususlar kurum en üst amirince görevlendirecek memur tarafından kayıt altına alınır.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Hükümlülerin gözlem ve sınıflandırılması

MADDE 62- (1) Hükümlülerin gözlem ve sınıflandırılması, 5275 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinde belirtilen esaslara göre yapılır.

Hükümlülerin gruplandırılması

MADDE 63- (1) Hükümlüler, 5275 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde gösterilen esaslara göre gruplandırılır.

(2) Hükümlülerin gruplandırılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Tehlikeli hükümlü

MADDE 64- (1) Suçun nitelik ve işleniş şekline göre, toplum için ciddi bir tehlike oluşturan veya kurumun güvenlik ve düzenini ihlâl edebileceği konusunda delil veya ciddi emareler olan hükümlüler tehlikeli hükümlü sayılır.

ONUNCU BÖLÜM

Hükümlülerin Beslenmesi, Giydirilmesi ve Barındırılması

Hükümlünün beslenmesi

MADDE 65- (1) Hükümlülerin beslenmesinde, 5275 sayılı Kanununun 72 nci maddesinde belirtilen hükümler uygulanır.

(2) Hükümlülerin beslenmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Hükümlülerin giydirilmesi, barındırılması ve yatırılması

MADDE 66- (1) Hükümlülerin giydirilmesi, barındırılması ve yatırılmasında 5275 sayılı Kanununun 63 ve 64 üncü maddeleri uygulanır.

(2) Hükümlüler idare tarafından hazırlanan ve koridordaki oda kapılarının yanına asılan resimli yatma planına uygun olarak yerleştirilir.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Hükümlülerin Yükümlülükleri, Hakları ve Çalıştırılmaları

Cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına uyma

MADDE 67- (1) Hükümlü, hapis cezasının yerine getirilmesine katlanma ve bu amaçla düzenlenen infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar içinde bulunmakla yükümlüdür.

(2) Hükümlü, kurumun güvenlik ve iyileştirme programlarına tam bir uyum göstermekle yükümlüdür. Her ne amaçla olursa olsun, bilerek kendi yaşamlarını ve bedensel bütünlüklerini tehlikeye düşürecek eylemlere girişmeleri, cezanın yerine getirilmesine katlanma yükümlülüğünün ihlali sayılır.

Sağlığın korunması kurallarına uyma

MADDE 68- (1) Hükümlü, sağlığının korunması ve salgın hastalıkların önlenmesi için gerekli ve alınmış tedbirlere uymak, kişi sağlığı için tehlike doğuran durumları gecikmeksizin kurum en üst amirine bildirmek, kendi ve içinde yaşadığı ortamın temizliğine uygun davranışlar göstermek zorundadır.

(2) Hükümlü, hem kendi, hem de diğer hükümlülerin sağlığını tehlikeye düşürebilecek eylemlerden kaçınmakla yükümlüdür.

Bina ve eşyanın korunması

MADDE 69- (1) Hükümlü, barındırıldığı odayı ve kurum binasını, yönetimce kendisine bırakılan şeyleri düzenli bir biçimde kullanmak ve bunlarla diğer kişilere ait eşyayı özenle korumakla yükümlüdür.

Hükümlülerin yaşam tarzları

MADDE 70- (1) Her kurumun, hükümlülerin kurum içindeki yaşam tarzını ayrıntıları ile gösteren bir iç yönergesi bulunur. Bu iç yönerge, kurumun ihtiyaçları ve özel nitelikleri göz önünde tutulmak suretiyle hazırlanır.

Diğer yükümlülükler

MADDE 71- (1) Hükümlüler, kurumlarda yaşamları sırasında, kanunlarla belirtilen esas ve kurallara uymak zorundadır. Hükümlülerin, kurum içindeki yaşamları sırasında ayrıca dikkat etmeleri gereken kurallar şunlardır:

a) Hükümlüler, iş atölyelerinde, eğitim yerlerinde, ortak faaliyetlerin sürdürüldüğü diğer ortamlarda ve kalmakta oldukları mekanlarda yatma saatinden sonra başkalarını rahatsız edecek şekilde konuşamaz.

b) Hükümlüler yazı, resim ve işaretlerle yapılan gizli münasebetler ve ahlâka aykırı söz ve hareketlerde bulunamaz. Parola mahiyetinde anlaşılmasız sözler kullanamaz.

c) Hükümlüler birbirlerine karşı dürüst davranmak zorundadır. Diğerleri üzerinde hiçbir surette nüfuz icra edemez.

c) Hükümlüler, yatılan yerlerde, atölyelerde, yemekhanelerde ve eğitim kurumlarında sigara içemez. Ancak gündüzleri havalandırma bölümlerinde, geceleri ise kalınan mekanların uygun bölümlerinde ayrılan yerlerde ve pencereler açılmak suretiyle sigara içilebilir.

d) Hükümlülerin kumar niteliğinde olan oyunları oynaması yasaktır. Kumar niteliğine haiz olmamak şartı ile hangi oyunlara izin verilebileceği iç yönergelerde gösterilir.

e) Hükümlüler alkollü içkiler içemez, uyuşturucu, uçucu ve uyarıcı maddeler kullanamaz.

f) Hükümlüler, kuruma veya diğer hükümlülere ait eşyayı izinsiz olarak alamaz ve bunları tahrip edemez.

g) Hükümlüler, kurumun eşyasını veya aletlerini kullanıma sundukları işlerden başka işlerde kullanamaz.

ğ) Hükümlüler, yaşadıkları, çalıştıkları ve ortak etkinliklerde buldukları mekanların temizliğini yapmak zorundadır.

Avukat ve noterle görüşme hakkı

MADDE 72- (1) Hükümlü, 5275 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi gereğince avukat ve noterle görüşme hakkına sahiptir.

(2) Hükümlülerin avukat ile görüşmesinde aşağıdaki kurallar uygulanır:

a) Hükümlü, avukatlık mesleğinin icrası çerçevesinde avukatları ile vekâletnamesi olmaksızın en çok üç kez görüşme hakkına sahiptir.

b) Avukatlar, vekâletnameleri olsa da aynı anda birden fazla hükümlü ile görüşme yapamaz.

c) Avukat ve noter ile görüşme, meslek kimliklerinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulmayacağı, ancak güvenlik nedeniyle görüşmenin görülebileceği bir biçimde yapılır.

ç) Görüşme sırasında; hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmaya ilişkin olarak kendilerinin tuttukları kayıtlar incelenemez, hükümlünün avukatı ile yaptığı görüşme dinlenemez ve kayda alınmaz.

d) Hükümlü ile görüşmek üzere kuruma gelen avukatların, yanlarında bulundurdukları belge ve dosyaların savunmaya ilişkin olup olmadıkları konusunda kendilerinden yazılı beyanları alınır. Savunmaya ilişkin olduğu beyan edilen belge ve dosyalar, her ne suretle olursa olsun incelenemez. Hükümlü ile doğrudan ilişkisi olmak koşulu ile avukatın yanında getirmiş olduğu ve bir hukuki uyumsuzluk konusunu oluşturan belge ve dosyalar hakkında da aynı hükümler uygulanır.

e) 5237 sayılı Kanunun 220 nci maddesinde ve aynı Kanunun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olan hükümlülerin avukatları ile ilişkisinde avukatın savunmaya ilişkin olduğunu beyan ettiği belge ve dosyalar fiziki olarak aranabilir. Avukatların hükümlü ile kuruma yapmış olduğu görüşme sırasında konuşmaları yansıtan ve bizzat avukat tarafından elle tutulan kayıtlar hakkında da bu bent hükümleri uygulanır.

(3) 5237 sayılı Kanunun 220 nci maddesinde ve aynı Kanunun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olanların avukatları ile görüşmelerinde, toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye

düşürüldüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirildiğine, bu örgütlere emir ve talimat verildiğine veya yorumları ile gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletildiğine ilişkin bilgi, bulgu veya belge elde edilmesi hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz hâkiminin kararıyla, üç ay süreyle; görüşmeler teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilir, hükümlü ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevli görüşmede hazır bulundurulabilir, hükümlünün avukatına veya avukatın hükümlüye verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tutukları kayıtlara elkonulabilir veya görüşmelerin gün ve saatleri sınırlandırılabilir.

(4) İnfaz hâkimliği hükümlünün; kurallara uyumunu, toplum veya ceza infaz kurumu bakımından arz ettiği tehlikeyi ve rehabilitasyon çalışmalarındaki gelişimini değerlendirerek, kararda belirttiği süreyi üç aydan fazla olmamak üzere müteaddit defa uzatabileceği gibi kısıtlanmasına veya sonlandırılmasına da karar verebilir.

(5) Üçüncü fıkra kapsamına giren hükümlünün yaptığı görüşmenin, aynı fıkroda belirtilen amaca yönelik yapıldığının anlaşılması hâlinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu husus gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanır. Görüşme başlamadan önce taraflar bu hususta uyarılır.

(6) Hükümlü hakkında, beşinci fıkra uyarınca tutanak tutulması hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemiyle hükümlünün avukatlarıyla görüşmesi infaz hâkimince altı ay süreyle yasaklanabilir. Yasaklama kararı, hükümlüye ve yeni bir avukat görevlendirilmesi için derhal ilgili baro başkanlığına bildirilir. Cumhuriyet başsavcılığı baro tarafından bildirilen avukatın değiştirilmesini baro başkanlığından isteyebilir. Bu fıkra hükmüne göre görevlendirilen avukata, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanununun 13 üncü maddesine göre ücret ödenir.

(7) İnfaz hâkimi tarafından bu madde uyarınca verilen kararlara karşı 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununa göre itiraz edilebilir.

(8) Bu madde hükümleri 5275 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler ile bu maddenin üçüncü fıkrasındaki suçlardan hükümlü olup, başka bir suçtan dolayı şüpheli veya sanık sıfatıyla avukatıyla görüşen hükümlüler hakkında da uygulanır.

(9) Tutuklular hakkında bu madde hükümlerine göre karar vermeye soruşturma aşamasında sulh ceza hâkimi, kovuşturma aşamasında mahkeme yetkilidir.

(10) Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve karşılıklılık esasına uygun olmak koşuluyla, yabancı ülkelerde haklarında soruşturma veya kovuşturma yapılmakta olan, yabancı ülke veya uluslararası yargı mercilerinde dava açmak isteyen, leh veya aleyhine açılmış davası olan Türk vatandaşı veya yabancı uyruklu hükümlülerle yabancı uyruklu avukatları, bu soruşturma ve kovuşturma, açılacak veya açılmış davalarla sınırlı olmak ve vekâletname sunmak koşuluyla görüşebilirler. Vekâletnamesi olmayan yabancı uyruklu avukatlar, hükümlü ile Türkiye barolarına kayıtlı bir avukatla birlikte görüşme yapabilirler.

(11) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuracak olan veya başvurusu bulunan Türk vatandaşı veya yabancı uyruklu hükümlüler; Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinde yetkili olan avukatlar ile soruşturma, kovuşturma veya dava konusuyla ilgili bilgi ve belgelerin tercümesinin kurum en üst amirine ibrazı koşuluyla görüşebilir.

(12) Kurumlarda, avukat ve noter ile hükümlünün görüşmeyi yapacağı mekanlar, bu hakkın kullanımına uygun şekilde kurum idaresince düzenlenir.

Kültür ve sanat etkinliklerine katılma, ifade özgürlüğü ve kütüphane ile kurslardan yararlanma hakkı

MADDE 73- (1) Hükümlüler 5275 sayılı Kanununun 60, 61 ve 88 inci maddeleri gereğince kültür ve sanat etkinliklerine katılma ve kütüphaneler ile kurslardan yararlanma hakkına sahiptir.

(2) Kurumlarda, kültürün ve sanatın çeşitli dallarını temsil eden programlar hazırlanır ve hükümlülerin bunlara katılmaları hususundaki usuller düzenlenir. Bu programların temel hedefi, hükümlülerin ifade yeteneklerini geliştirmelerini ve bilgilerini artırmalarını sağlamaktır.

(3) Kurumun kültür ve sanat programları, ulusal, yerel ve kültürel değerler de dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenen esaslara göre, kurumun en üst amiri tarafından düzenlenir. Bu maksatla devletin kültür ve sanat işleriyle görevli kuruluşları gerekli yardımları yaparlar.

(4) Hükümlüler ifade özgürlüğü çerçevesinde yayın etkinliklerinde bulunabilirler. Ancak bunun için hükümlünün kurumda bulunan çalışma esaslarını belirten koşullara, kurumun fiziki ortamına ve iç güvenliğine uygun hareket etmesi zorunludur.

(5) Hükümlülerin kurumlarda bulunan kütüphane ve kitaplıklar ile gezici kitaplıklardan yararlanma esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(6) Genel iyileştirme programı uygulanmayan hükümlüler, her zaman kütüphaneden yararlanabilir ve düzenlenen kurslara katılabilir.

(7) Hükümlü, iyileştirme faaliyetleri kapsamında yapılan çalışma saatleri dışında ve belirlenecek düzene göre kurum idaresince düzenlenen kurslara katılabilir. Bu konudaki programlar uzmanların önerileri ve hükümlünün istekleri dikkate alınarak kurum idaresince belirlenir.

(8) Düzenlenecek kursların konusu, süresi, saati ve bunlardan hükümlülerin yararlanma koşulları kurum iç yönergesi ile belirlenir.

Telefonla görüşme hakkı

MADDE 74- (1) Kapalı kurumlarda bulunan hükümlüler, belgelendirmeleri koşuluyla eşi, dördüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ve vasisi ile telefon görüşmesi yapabilir.

(2) Telefonla görüşmeleri aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

a) Hükümlüler, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılma veya kısıtlama cezası ile hücreye koyma cezasının infazı sırasında olmamak koşuluyla, idarenin kontrolünde bulunan ve kurumun uygun yerlerine yerleştirilen telefonlardan yararlandırılır.

b) Disiplin cezaları olsa bile, anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölüm veya ağır hastalıkları veya doğal afet hâllerinde, hükümlülerin telefon görüşme hakları hiçbir şekilde engellenemez.

c) Açık ve kapalı kurumlardaki hükümlüler; altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhal yararlandırılır. Bu hâlde, yapılan telefon konuşmaları o haftaya ait konuşma hakkından sayılmaz. Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.

ç) Kurum personeli hükümlülere tahsis edilen telefonları kullanamaz.

d) Hükümlüler, telefon görüşmesi hakkına sahip oldukları konusunda bilgilendirilir.

e) Hükümlülerin telefonla görüşme gün ve saatleri, kurumda bulunan telefon adedi, başvuru sırası, kurumun asayiş ve güvenliği dikkate alınarak idare tarafından belirlenir.

f) Hükümlüler görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabilir. Herhangi bir nedenle görüşme gerçekleşmemişse daha önceden bildirilen numaralardan bir diğeriyle görüşebilir. Konuşma süresi görüşme başladığı andan itibaren on dakikayı geçemez. Deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hâllerde Bakanlık kararı ile telefon ile görüşme süresi ve sayısı artırılabilir.

g) Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkan sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir. Haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edilir ve bu süre devredilemez. Bu kapsamdaki görüşmeler aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir. İlave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verilir. Bu görüşmeler görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabilir.

ğ) Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir.

h) Tehlikeli hükümlü oldukları idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen hükümlüler on beş günde bir kez olmak ve on dakikayı geçmemek üzere sadece eşi, çocukları, annesi ve babası ile sadece sesli olarak görüşebilir.

ı) Hükümlünün, kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren, suç oluşturan veya bir suçla azmettirme ya da yardım etme sonucunu doğurabilecek konuşmalarda bulunduğu dinleme sırasında belirlendiğinde, görüşme derhal kesilir. Bu hâlde hükümlü hakkında adli veya idari soruşturmaya esas olacak işlemler kurum en üst amiri tarafından yapılır.

j) Terör örgütü yöneticiliği ve suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgüt yöneticiliği suçundan mahkum olanlar, konuşma süresi haftada on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşme yapabilir. Suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütün yöneticiliğini yapmaya devam eden, bu konuda herhangi bir yöntemle, kurum içi veya dışındaki kişilere talimat veya mesaj veren hükümlülere idare ve gözlem kurulu kararıyla telefon görüşmesi hiçbir şekilde yaptırılmaz.

j) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlüler, idare ve gözlem kurulunun uygun gördüğü hâllerde ve on beş günde bir olmak üzere eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisi ile on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşebilir.

k) Telefonla görüşme ücreti, görüşmeyi yapan hükümlü tarafından karşılanır. Görüşme için kullanılan telefon kartları kurum kantininde satılır. Müdürü bulunmayan kurumlarda telefon kartları, ücreti hükümlülerden alınmak koşuluyla görevli memurlar tarafından temin edilir. Gerekli teknik altyapının kurulu olduğu kurumlarda telefon kartları elektronik ortamda sağlanır.

l) Hükümlü bu maddede belirtilen telefonla görüşme hakkını kullanabilmek için "Telefon Görüşme Formu" doldurur. Bu formda; telefon görüşmesi yapmak istediği kişiler ve bunlarla olan yakınlık derecesini, görüşme yapmak istediği sabit, cep telefon numaraları ile yurtdışı telefon numarasını, telefon görüşmesi yapacağı yakınlarının açık adreslerini belirtir ve gerekli belgeleri eklendikten sonra idareye verir. İdare gerekli gördüğü takdirde gideri hükümlüden

almak koşuluyla formdaki bilgilerin doğruluğunu araştırabilir. Telefon görüşme formunda yer alan bilgilerde değişiklik olması hâlinde hükümlü yeni bir form düzenleyerek idareye bildirir. Hükümlü tarafından formda gösterilmemiş olan kişilerle telefon görüşmesi yaptırılmaz.

m) Hükümlünün formda belirttiği bilgiler ve varsa değişiklikler deftere veya sisteme kaydedilir. Bu deftere veya sisteme, ayrıca telefon görüşmesi yapmak isteyen hükümlünün haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılma veya kısıtlama cezası olup olmadığı ve varsa hücreye koyma cezasının infazına başlanıp başlanmadığı yazılır. Defter, bu işle görevlendirilmiş ikinci müdürün kontrolünde güvenlik ve gözetim servisi tarafından tutulur. Defterin sayfaları numaralanır ve mühürlenir, kaç sayfadan ibaret olduğu kurum müdürü tarafından tasdik olunur. Defterler, her an denetime hazır hâlde bulundurulur.

n) Telefonla konuşmak isteyen hükümlüler, "Telefon Görüşme İstek Formu" doldurarak idareye verir. Bu formlar, hükümlü telefon görüşme defteri ile karşılaştırılır. Telefonla görüşmeye engel hâlleri bulunmayan hükümlülerin isim listesi bu işle görevli ikinci müdür tarafından kontrol ve tasdik edilerek infaz ve koruma başmemurluğuna verilir. Müdürü bulunmayan kurumlarda bu işlem infaz ve koruma başmemuru tarafından yapılır. Telefon görüşmesi yapmak isteyen hükümlünün bu görüşmeyi yapmasına engel bir hâli bulunması hâlinde bunun sebepleri gerekçelendirilmek suretiyle tutanağa yazılır ve bu tutanağın içeriği hükümlüye bildirilerek dosyasına konulur.

o) Konuşma sırası gelen hükümlünün, kurum içindeki tehlikelilik durumu da dikkate alınarak, gerekli güvenlik önlemleri alınmak suretiyle telefon görüşmesi yapılacak yere getirilerek veya teknik alt yapının kurulu olduğu kurumlarda belirlenen yerde görüştürülür. Hükümlü, öncelikle konuşmasına kendi adını ve soyadını söyleyerek başlar. Görüştüğü karşıdaki kişiye, adını, soyadını ve telefon numarasını tekrar etmesini isteyerek konuşmasına devam eder. Bu işlemin yapılması zorunlu olup, konuşma bittikten sonra, "Telefon Görüşme İstek Formu"nun konuşmanın yapıldığına ilişkin bölümü doldurulur, konuşmayı yapan hükümlü ve görevli memur tarafından imzalanır. Bu formdaki bilgiler, deftere kaydedilmek üzere güvenlik ve gözetim servisine verilir.

ö) Hükümlülere dışarıdan telefon açılmak suretiyle görüşme yaptırılmaz.

p) Telefon görüşmeleri Türkçe yapılır. Ancak hükümlünün, kendisinin veya görüşeceğini bildirdiği kişinin Türkçe bilmediğini beyan etmesi hâlinde, konuşmanın yapılmasına izin verilir ve konuşma kayda alınır. Kayıtların incelenmesi sonucu, konuşmanın suç teşkil etme ihtimali olan faaliyetler için kullanıldığının anlaşılması durumunda, hükümlünün bir daha aynı kişiyle Türkçeden başka bir dille konuşmasına izin verilmez.

r) Yabancı uyruklu hükümlülerin görüşmeleri için bildirdiği telefon numaralarının, bildirilen kişilere ait olup olmadığı, ayrıca görüşmek istenen kişinin, belirtilen kişi olmadığı yönünde bir şüphe bulunması hâlinde, ilgili konsolosluk makamlarından bilgi istenir. Görüşme yapılması talep edilen telefon numaralarının kime ait olduğunu gösteren, yetkili makamlarca düzenlenmiş resmi evrakın Türkçe tercümesi, hükümlünün yasal temsilcisi veya yakınları tarafından da ibraz edilebilir.

(3) Kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin, bu maddede belirtilen yakınları ile yaptığı telefon görüşmeleri, idare tarafından dinlenir ve elektronik aletler ile kayda alınır.

(4) Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler, ücretli telefonlarla sesli veya görüntülü olarak serbestçe görüşme yapabilirler. Çocuk hükümlülerin telefonla konuşması hiçbir şekilde kısıtlanamaz ve engellenemez.

(5) Hükümlüler, açık ve kapalı kurumlarda, çocuk eğitimevlerinde araç telefonu, telsiz telefon veya cep telefonu ve benzeri iletişim araçlarını bulunduramaz ve kullanamaz.

(6) Hükümlülere tanınan telefonla görüşme hakkı;

a) Genel ve kısmi aramalar sırasında,

b) Yemek dağıtım saatlerinde,

c) Kurum asayiş ve güvenliğini bozucu her türlü bireysel veya toplu olaylar sırasında, kullanırlmaz.

Hükümlünün radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı

MADDE 75- (1) Hükümlü, kurumlarda merkezi yayın sistemi bulunduğu takdirde bu sisteme bağlı olarak radyo ve televizyon yayınlarını izleme hakkına sahiptir.

(2) Merkezi yayın sistemi bulunmayan kurumlarda, yararlı olmayan yayınların izlenmesini ve dinlenmesini engelleyecek önlemler alınmak suretiyle bağımsız anten kullanılarak televizyon ve radyo izlenmesine ve dinlenmesine izin verilir. Bu cihazlar, bedeli kendisi tarafından ödenmek koşuluyla hükümlü adına kurumca satın almır. Her ne biçimde olursa olsun dışardan gelenler tarafından getirilen radyo, televizyon ve bilgisayarlar kuruma alınmaz.

(3) Kapalı ve açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde ancak eğitim ve iyileştirme programları çerçevesinde kurum yönetimince belirlenen yerlerde görsel ve işitsel eğitim araç ve gereçlerinin kullanımına izin verilebilir. Eğitim ve iyileştirme programları gerekli kıldığı takdirde denetim altında internetten yararlanılabilir. Hükümlü, odasında bilgisayar bulunduramaz. Ancak Bakanlığın uygun görmesi hâlinde eğitim ve kültürel amaçlı olarak bilgisayarın kuruma alınmasına izin verilebilir.

(4) Bu haklar, idare ve gözlem kurulu kararı ile tehlikeli hükümlü oldukları saptananlar veya örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.

(5) İşlediği suçun nitelik ve işleniş biçimi göz önüne alındığında, toplum için ciddi bir tehlike oluşturan, kurumdaki tutum ve davranışlarıyla, suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütün yöneticiliğini yapmaya devam eden, bu konuda herhangi bir yöntemle, kurum içi veya dışındaki kişilere talimat veya mesaj veren hükümlülerin, idare ve gözlem kurulu kararıyla televizyon yayınlarını izlemesine ve bilgisayar ile internetten yararlanmasına izin verilmez.

Hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı

MADDE 76- (1) Hükümlü, kendisine gönderilen mektup, faks ve telgrafları alma ve ücretleri kendisince karşılanmak koşuluyla, gönderme hakkına sahiptir.

(2) Hükümlü tarafından gönderilen ve kendisine gelen mektup, faks ve telgraflar; mektup okuma komisyonu bulunan kurumlarda bu komisyon, olmayanlarda kurumun en üst amirince denetlenir.

(3) Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı olarak haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yöneltmek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez.

(4) Hükümlü tarafından resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgraflar denetime tâbi değildir. Ancak hükümlünün savunması için avukatına gönderilen mektup, faks veya telgraflar 72 nci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hâllerin gerçekleşmesi hâlinde, bu gönderiler hakkında da 72 nci maddenin üç ilâ dokuzuncu fıkralarında belirtilen esas ve usuller uygulanır.

Dışarıdan gönderilen hediyeleri kabul etme hakkı

MADDE 77- (1) Kapalı kurumlardaki hükümlü, mensup olduğu dinin bayram günlerinde, yılbaşında ve nüfus kaydında belirtilen doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan hediye, aşağıda belirtilen esaslar dahilinde kabul etme hakkına sahiptir:

a) Hükümlü, hediye olarak ancak kitap veya giyim eşyası kabul edebilir.
b) Hediye, ziyaretçi tarafından verilebileceği gibi posta veya kargo yolu ile de gönderilebilir.

c) Gönderilen eşya, güvenlik kontrolünden geçirilir.

ç) Kurumlarda bu amaçla "Hediye Kayıt Defteri" tutulur. Bu defterde;

1) Hediye olarak gönderilen eşyanın nitelikleri ve miktarı,
2) Hediyein kuruma gönderiliş, geliş ve hükümlüye teslim tarihleri,
3) Hediye gönderenin, alıcının veya getirenin kimlik bilgileri, posta veya kargo yoluyla gelmediyse getirenin imzası,

4) Hediyein hükümlü tarafından teslim alındığına ve teslim edildiğine dair hükümlü ve görevli memurun imzası,
bulunur.

(2) Kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından hükümlülere dağıtılmak üzere dışarıdan toplu olarak getirilen veya gönderilen hediyelerin dağıtımında Cumhuriyet başsavcılığının izni aranır.

(3) Bir kişiden aynı tarih için bir kez hediye kabul edilebilir.

(4) Kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara, durumlarına uygun gıda maddesi, ihtiyaca uygun eşya ile kuruma girmesi yasak olan eşyaların oyuncakları hariç olmak üzere diğer oyuncaklar hediye olarak gönderilebilir veya verilebilir.

(5) Hediye edilecek eşyanın tahmini değeri hükümlülerin haftalık olarak yanlarında bulundurabilecekleri ve Bakanlıkça genelge ile belirlenen miktardan fazla olamaz.

(6) Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde barındırılan hükümlülere gönderilecek hediyelerin cins ve miktarı, kurum müdürü tarafından belirlenir.

Din ve vicdan özgürlüğü

MADDE 78- (1) Hükümlü, kurumda mensup bulunduğu dinin ibadetlerini, düzeni bozmayacak ve çalışmayı engellemeyecek biçimde serbestçe yerine getirebilir ve ibadette kullanılan eşyayı, dini yaşamı bakımından zorunlu olan kitap ve eserleri temin ve bulunduğu yerlerde muhafaza edebilir.

(2) Hükümlünün, mensup bulunduğu dinin görevlilerince ziyaret edilmesine ve onlarla iletişim kurmasına, kurum güvenliğini tehlikeye düşürmemek koşuluyla izin verilir.

Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri

MADDE 79- (1) Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbi araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir.

Oda ve eklentilerinde bulundurulabilecek kişisel eşyalar

MADDE 80- (1) Kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin oda ve eklentilerinde bulundurulabilecekleri veya bulunduramayacakları kişisel eşya, gıda, tıbbi malzeme ve diğer ihtiyaç maddeleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Hükümlüleri çalıştırılması

MADDE 81- (1) Kurum hekimi tarafından ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olduğu belirlenen meslek sahibi olmayan hükümlüler ile meslek sahibi olan istekliler, kurum imkanları ölçüsünde belirlenen ücret karşılığında, atölye veya işyurtlarında, 5275 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde belirtilen hususlar dikkate alınarak çalıştırılabilir.

Kurum dışında çalıştırma

MADDE 82- (1) Açık kurumlarda bulunanlar ile kapalı kurumlarda bulunup da açık kuruma ayrılmaya hak kazanmış hükümlüler, kurum dışındaki iş alanlarında çalıştırılabilir.

(2) Açık kurumda bulunanlar, kurum görevlileri gözetiminde, kapalı kurumda bulunanlar ise iç ve dış güvenlik görevlilerince alınacak tedbirler altında çalıştırılır.

(3) Kapalı kurumda bulunan hükümlülerden, açık kuruma ayrılmaya hak kazanmış ve haklarında açık kuruma ayrılma konusunda idare ve gözlem kurulunca karar alınmış olanlar, açık kuruma nakil istememeleri hâlinde kurum dışındaki adalet hizmetine tahsis edilen yerlerde iç güvenlik görevlileri nezaretinde çalıştırılabilir.

(4) Çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin, kurum dışında çalıştırılmaları sırasında kurum görevlilerinin gözetim ve muhafazası aranmaz.

(5) İş alanlarına sahip kuruluşların hükümlü çalıştırmaları teşvik olunur.

Kurum içinde ve kurum dışında çalıştırmada uygulanacak ilkeler

MADDE 83- (1) Hükümlüler, kurumların içinde veya dışında işyurduna ait atölye, tesis ve benzeri üniteler ile kurum dışındaki başka işyerlerinde çalıştırılabilirler. Bu çalışmalarına karşılık hükümlülere, İşyurtları Kurumu Yüksek Kurulunca belirlenen ücret ödenir. Açık kurumlardaki hükümlülerden iş temin edildiği hâlde çalışmayanlar, işi savaştıranlar, boykot edenler, sürekli hastalığı sebebiyle çalışamayacak durumda olanlar ve iş düzenine uyum sağlayamayanlar, işyurdu yönetim kurulu kararı ve infaz hâkiminin onayı ile kapalı kurumlara iade edilirler.

(2) Hükümlüler kurum dışında kendi işyerlerinde veya üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarına ait iş yerlerinde çalıştırılmazlar. Bu tür işyerlerinde çalıştığı tespit edilen hükümlüler birinci fıkraya hükümlerine göre kapalı kuruma iade edilir. Gerekli özenci göstermeyen idareciler hakkında da yasal işlem yapılır.

(3) Kurum dışında çalıştırılma işveren veya temsilcisi ile işyurdu bulunan kurumlarda işyurdu müdürü, işyurdu bulunmayan kurumlarda ise mahalli Cumhuriyet başsavcısının

imzaları ile düzenlenen protokol çerçevesinde gerçekleştirilir. Protokolde ücret, çalışma saatleri, ulaşım, iase, güvenlik, protokolün süresi ve diğer hususlar düzenlenir. Protokol kapsamında çalıştırmada hükümlüler için işyurduna ödenecek ücret, onaltı yaştan büyükler için uygulanan asgari ücretten aşağı olamaz. Protokol, onay için Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna gönderilir.

(4) Hükümlüler en az iki kişiden oluşan ekipler hâlinde çalıştırılır.

(5) Kurum dışında çalışan hükümlülerin çalışma güvenliği işverence sağlanır. İş kazalarının ve meslek hastalıklarının yasal yükümlülüğünden işveren sorumludur.

(6) Kurum dışında çalıştırılan hükümlülerin, çalıştıkları işyerlerinde gece barındırılmalarına izin verilmez. Çalışılan yer kurumlarına yakınsa, geceleri kurumlarına dönmeleri zorunludur. Kurumların bulunduğu yerin dışında bir işyerinde çalıştırılan hükümlülerin gece barındırılmaları, çalıştıkları yere en yakın açık kurumda, bulunmadığı takdirde kapalı kurumun hükümlü ve tutuklularla irtibatı olmayan bir bölümünde sağlanır.

Kurum hizmetinde çalıştırma

MADDE 84- (1) İyi hâlli hükümlüler, idare ve gözlem kurulu kararı ile kurum yönetimi tarafından durumlarına uygun kurum içi hizmetlerde çalıştırılabilir. Çocuk hükümlüler, kendi yaşam alanları veya eğitsel amaçlar dışında çalıştırılmazlar.

(2) Hükümlü, yöneticilerin ve görevlilerin kişisel işlerinde çalıştırılmaz.

(3) Hekim, psikiyatri uzmanı, psikolog, sosyal çalışmacı, öğretmen ve benzeri mesleklerle sahip olan hükümlülerden; iyi hâl gösterenler, idare ve gözlem kurulu kararıyla, kurumun servislerinde meslekleriyle ilgili görevlere yardımcı veya eğitici olarak çalıştırılabilir.

Ücret ve sosyal haklar

MADDE 85- (1) Çalışan hükümlülere ürettiklerinden elde edilen gelirden, çalışmalarını karşılığı ücret ödenir ve bu hükümlüler sosyal haklardan yararlandırılırlar.

(2) Sosyal güvenlik kurumlarına tâbi olanlar ile bunların hak sahiplerine yapılan her türlü yardım ve giderler, kendi mevzuatları çerçevesinde ilgili sosyal güvenlik kurumunca karşılanır.

ON İKİNCİ BÖLÜM

İyileştirme, Bireyselleştirme ve Eğitim

İyileştirmenin amacı ve iyileştirme programlarının belirlenmesi

MADDE 86- (1) İyileştirme; hükümlülerin, kuruma girişinden salıverilmesine kadar geçen süre içerisinde, bedensel ve zihinsel sağlıklarını sürdürmeleri veya bunlara yeniden kavuşmaları için gerekli önlemlerin alınması, suçluluk duygusundan arınması, kişisel ve toplumsal gelişiminin sağlanması amacıyla uygulanacak, eğitim-öğretim, sağlık, psiko-sosyal hizmetler ile meslek edindirme, bireyselleştirilme, toplum yaşamıyla uyumlaşmasını ve geliştirilmesini sağlayacak programların tümüdür. Bu programlar; hükümlüde, kanunlara saygılı olarak yaşama düşüncesi ve duygusunun yerleşmesi, ailesine ve topluma karşı sorumluluk duygusunun gelişmesi, toplum yaşamına uyması, geçimini sağlayabilmesi konularında uygulanacak rejim, önlem ve yöntemleri kapsar.

(2) Hükümlü hakkında toplumun, hukuka uygun hareket eden ve üretken bir üyesi olarak yaşamını sürdürmesini sağlayacak ve bireysel ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde "iyileştirme

programları” hazırlanır. Bu programların hazırlanmasında, hükümlünün geçmişi, suçluluk nedenleri, suç sicili, fiziki ve mesleki yeteneği ve ruhsal yapısı, kişisel doğası, sebep olabileceği tehlike hâlleri, hapis cezasının süresi, salıverildikten sonraki beklentisi dikkate alınır.

(3) İyileştirme programlarının hazırlanması ve uygulanması amacı ile kurumlarda, eğitim ve psiko-sosyal hizmet servisleri oluşturulur.

(4) Hükümlü, amaca uygun iyileştirme programlarının gerçekleştirilebileceği kurumlara veya bölümlere yerleştirilir.

(5) İyileştirme programları uygulanan grupların özelliklerine göre, kurumda değişik güvenlik tedbirleri alınır.

(6) Hükümlülerin iyileştirilme çabalarında başarıya ulaşılması için kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler, gönüllü gerçek ve tüzel kişilerle işbirliği yapılabilir. Kamu kurum ve kuruluşları bu maksatla olanakları ölçüsünde, gerekli yardımları yapmakla yükümlüdür.

Bireyselleştirme ve amacı

MADDE 87- (1) Bireyselleştirme, hükümlünün kendisini tanınması, anlaması, bireysel özelliklerinin, ilgi ve yeteneklerinin farkına varması, kendine ilişkin kararlar ve sorumluluklar alması, beklentiler oluşturması sürecini kapsayan çalışmaların bütünüdür.

(2) Bireyselleştirmenin amacı, hükümlünün suça yönelme eğilimlerini sona erdirmektir.

(3) Hükümlülerin yerleştirildikleri kurum veya bölümlerde, bireyselleştirmeyi mümkün kılacak sayıda bulundurulmalarına özen gösterilir.

(4) Tehlikeli oldukları saptanan hükümlüler, bireyselleştirilmeleri için yapılacak çalışmalarda on kişiyi aşacak biçimde gruplandırılmaz.

Eğitim ve öğretim ile eğitim programları

MADDE 88- (1) Kurumlarda eğitim ve öğretim; hükümlüye yeni ve olumlu davranışlar kazandırmayı hedefleyen ve bu amacı gerçekleştirmek üzere beden, zihin, ahlâk ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı bir biçimde gelişmiş bir yapıya, özgür ve bilimsel düşünceye, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan hakları ve onuruna saygılı, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek, bilgi, yetenek, beceri ve davranışlarını geliştirmek, birlikte çalışma ve iş görme alışkanlığı kazandırarak yaşama hazırlamak, kendilerinin geçim ve mutluluklarını sağlayacak faaliyetleri içeren hizmetlerin bütünüdür.

(2) Hükümlüye, kurumda bulunduğu süre içinde, kişiliğini geliştirecek, eğitimini güçlendirecek, yeni beceriler elde etmesini, suç işleme eğilimini yok etmeyi sağlayacak ve salıverilme sonrasında hazırlayacak eğitim programları uygulanır.

(3) Eğitim programları; temel eğitim, orta ve yüksek öğretim, meslek eğitimi, din eğitimi, beden eğitimi, kütüphane ve psiko-sosyal hizmet konularını kapsar.

(4) Eğitim programları, hükümlünün, yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, ceza süresi, yetenekleri ve kültür durumuna uygun olarak hazırlanır.

Öğretimden yararlanma

MADDE 89- (1) Açık kurumlarda bulunan hükümlülerin örgün ve yaygın, kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin yaygın öğretimden yararlanmaları sağlanır.

(2) Hükümlülere okuma-yazma öğretilmesi, örgün veya yaygın öğretim kurumları aracılığıyla, kuruma gelmeden önce eksik kalan eğitimlerinin tamamlanması ve öğrenimlerini devam ettirilmesi sağlanır.

(3) İlköğretim ara sınıflarından terk olanlardan, örgün eğitim çağını geçirmiş on beş ve daha üst yaşlarda bulunan her hükümlünün yaygın eğitime devam etmesi teşvik edilir.

Özel kurslar

MADDE 90- (1) Kurum, olanaklar elverdiği ölçüde, eğitim ve öğretimle ilgili özel kurslar açabilir. Bu amaçla, Milli Eğitim Bakanlığı, diğer bakanlıklar ile kamu ve özel kuruluşlarla işbirliği yapar.

Ders araç ve gereçleri

MADDE 91- (1) Eğitim ve öğretimle ilgili araç ve gereçleri sağlayamayan hükümlülere, bu araç ve gereçler kurum tarafından sağlanır.

Beden eğitimi ve etkinliklere katılma

MADDE 92- (1) Hükümlünün toplumsal, ruhsal ve bedensel gelişmelerini sağlamak amacıyla fizik ve ruhsal sağlık durumlarının elverdiği ölçüde spor, beden eğitimi ve eğlendirici etkinliklere katılmasına müsaade olunur ve olanaklar ölçüsünde yer ve araç sağlanır.

(2) Açık havada çalışmayan veya kapalı kurumlarda bulunan hükümlüye, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az bir saat açık havada gezinmek olanağı verilir. Bu süre içerisinde bireysel spor da yapılabilir. Kurum dışındaki bu tür etkinliklere açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler katılabilir.

(3) Açık kurumlarda ve çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler, istekli olmaları hâlinde;

- a) Kurum dışındaki eğitim, ağaçlandırma, çevre düzenlenmesi ve temizlik faaliyetlerine,
  - b) Doğal afet sonrası yardım faaliyetlerine,
  - c) Tiyatro, konser veya benzeri sosyal ve kültürel çalışmalara,
  - ç) Spor karşılaşmalarına,
- katılabilirler.

(4) Üçüncü fıkrada sayılan etkinliklere katılım için, kurumun bulunduğu belediye veya büyükşehir belediyesi sınırları içinde idare ve gözlem kurulu kararı, belediye veya büyükşehir belediyesi sınırları dışında ise Bakanlık izni gereklidir.

Konferans ve seminerler

MADDE 93- (1) Kurumlarda, hükümlülerin, kişisel, sosyal, kültürel, mesleki, ahlâki ve sağlık yönünden gelişmelerini sağlayacak, onlara insan haklarına saygıyı, yurt ve ulus sevgisini geliştirecek, aile bağlarını sağlamlaştıracak nitelikte konferans veya seminerler düzenlenir.

(2) Kurumlarda, kurum müdürü, ikinci müdür, cezaevi tabibi, öğretmen, psikolog, sosyal çalışmacı, teknik personel ve atölye şefi görevlilerinden en az birisi tarafından hükümlülere her ay bir konferans veya seminer verilir. Eğitim kurulu tarafından uygun görülme ve kurum olanaklarından yararlanmak koşuluyla kurum dışındakilere de konferans veya seminer verdirilebilir.

(3) Hükümlüler, kendi aralarında da seminerler vermeye özendirilir.

(4) Konferans ve seminer metinlerinin birer örneği kurum kütüphanesinde saklanır.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sağlığın Korunması ve Tıbbi Müdahaleler

Hükümlülerin temizliği

MADDE 94- (1) Hükümlülerin kişisel bakım ve temizliklerinin sağlanmasına yönelik tedbirler kurum idaresince alınır.

(2) Hükümlülerin barındırıldıkları odalarda gerekli sağlık ve hijyen kurallarına uymaları özendirilir.

(3) Hükümlülerin, kurum olanakları ölçüsünde kısa aralıklarla yıkanmaları sağlanır.

(4) Hükümlülerin, toplum içinde alışılmışın dışında saç, bıyık ve sakal uzatmalarına izin verilmez.

(5) Hükümlülerin kişisel bakım ve temizliklerinin sağlanmasına ilişkin esas ve usuller kurum iç yönergesinde düzenlenir.

Kurumların bakımı, temizliği ve ısıtılması

MADDE 95- (1) Kurumlarda; oda, yatakhane, atölye ve diğer ortak kullanım alanlarının temiz tutulmasına ve uygun zamanlarda havalandırılmasına özen gösterilir. Bu amaçla, gerekli araç ve gereçler kurum idaresince sağlanır.

(2) Kurumun bulunduğu yer ve iklim koşulları dikkate alınarak, kurum binası uygun sıcaklıkta tutulur.

(3) Kurum binasının bakımı, temizliği, ısıtılması ve tesisatında meydana gelecek hasar veya bozuklukların onarımından kurumun en üst amiri sorumludur.

Bulaşıcı hastalıklardan korunma

MADDE 96- (1) Kurumda, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 57 nci maddesinde yazılı bulaşıcı hastalıklardan birisinin çıkması veya çıkma şüphesinin ya da bu türden bir hastalık sebebiyle ölümün meydana geldiği hâllerde durum cezaevi tabibince kurumun en üst amirine bildirilir. Bu bildirim alınması üzerine kurum en üst amiri durumu gecikmeksizin ilgili mercilere bildirir.

(2) Hükümlünün, bir sağlık kuruluşu veya cezaevi tabibince yapılan muayene ve teşhisi sonucunda, 1593 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde sayılan zührevi hastalıklar ile HIV virüsü taşıdığı tespit edilmesi hâlinde, durum ilgili mercilere yazıyla gizli olarak bildirilir. Ancak bu hâlde de, kurum olanakları ölçüsünde cezaevi tabibi, bunların ilk tedavilerini yapar ve hastalığın yayılmasını önleyici tedbirleri alır.

(3) Tedaviyi sağlayacak nitelikte özel bölümü bulunmayan kurumlardaki hükümlüler, derhal tedavisinin yapılabileceği sağlık kuruluşuna sevk edilir. Kurum idaresi tarafından, hastalığın yayılmasına engel olmak için gerekli önlemler alınır.

Revir

MADDE 97- (1) Her kurumda bir revir bulunur. Revir, cezaevi tabibinin sorumluluğunda faaliyet gösterir.

(2) Kurum revirinde bulundurulması gerekli tıbbi araç ve gereçler ile kurum revirinin çalışma esas ve usulleri kurum iç yönergesinde gösterilir.

(3) Kanun hükümlerine ve durumlarına göre, 5275 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının uygulanmadığı hâllerde, gebe olan kadın hükümlülerin bulunduğu kurumlarda, doğum öncesi ve doğum sonrası her türlü bakım ve tedavi için özel bir yer ayrılır. Doğumun kurum dışında bir sağlık kuruluşunda gerçekleşmesi için gerekli tedbirler alınır. Ancak doğum, kurumda gerçekleşmişse çocuğun kurumda doğduğu, doğum belgesine işlenmez.

Hükümlünün muayene ve tedavisi

MADDE 98- (1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi cezaevi tabibi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır.

(2) Kurumda, hükümlünün muayene veya tedavisi sırasında cezaevi tabibi tarafından talep edilmediği sürece muayene odasında sağlık personeli dışında görevli bulundurulmaz. Ancak güvenlik amacıyla ve konuşulanların duyulmayacağı şekilde, kurum idaresi tarafından gerekli tedbirler alınır.

(3) Sağlık Bakanlığı ile üniversitelerin sağlık kuruluşları, hükümlülerin tedavileri bakımından gerekli yardımları yapmakla görevlidirler.

(4) Rızası olsa bile hiçbir hükümlü üzerinde tıbbi deney yapılamaz.

Hükümlülerin hastaneye sevki ile hastanelerde muayene ve tedavileri

MADDE 99- (1) Hükümlünün sağlık nedeniyle bir hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, cezaevi tabibi tarafından bir raporla derhal kurum en üst amirine bildirilir.

(2) Kurumda tedavisi mümkün olmayan hastalığı bulunan hükümlülerin muayene ve tedavileri devlet ve üniversite hastanelerinde gerçekleştirilir. Hükümlülerin yatarak tedavileri bunlar için ayrılan hükümlü koşullarında yapılır. Hükümlü koğuşu yoksa tedavileri dış güvenlikten sorumlu güvenlik görevlileri tarafından gerekli önlemler alınarak hastanelerin diğer birimlerinde yapılır.

(3) Açık kurumlar ile çocuk eğitimevi hükümlülerinin kurum dışındaki yatarak tedavileri, tedavi eden kurumun bulunduğu yerdeki kurumun iç güvenlik görevlileri gözetiminde ve hükümlü odası dışındaki bir bölümde yapılır.

(4) Kurum dışında yatarak tedavileri yapılan hükümlülerin yanında, tedaviyi yapan hekimin raporuyla zorunlu olduğunun bildirilmesi hâlinde eşi, annesi, babası, kardeşi, çocuğu, bunların olmaması hâlinde Cumhuriyet başsavcılığının uygun gördüğü bir aile yakını refakatçi olarak bulundurulabilir.

İnfazı engelleyecek hastalık hâli

MADDE 100- (1) Cezaevi tabibi veya görevli hekim tarafından yapılan muayene ve incelemeler sonucunda hükümlünün cezasını yerine getirmesine engel olabilecek hastalığı saptanırsa durum, kurum en üst amirine bildirilir.

Hükümlünün kendisine verilen yiyecek ve içecekleri reddetmesi

MADDE 101- (1) Hükümlüler, hangi nedenle olursa olsun, kendilerine verilen yiyecek ve içecekleri sürekli olarak reddettikleri takdirde; bu hareketlerinin kötü sonuçları ile bırakacağı bedensel ve ruhsal hasarlar konusunda cezaevi tabibince bilgilendirilirler. Psiko-sosyal hizmet birimince de bu hareketlerinden vazgeçmeleri yolunda çalışmalar yapılır ve sonuç alınamaması hâlinde, beslenmelerine cezaevi tabibince belirlenen rejime göre uygun ortamda başlanır.

(2) Beslenmeyi reddederek açlık grevi veya ölüm orucunda bulunan hükümlülerden, birinci fıkra gereğince alınan tedbirlere ve yapılan çalışmalara rağmen hayati tehlikeye girdiği veya bilincinin bozulduğu cezaevi tabibi tarafından belirlenenler hakkında, isteklerine bakılmaksızın kurumda, olanak bulunmadığı takdirde derhal hastaneye kaldırılmak suretiyle muayene ve teşhise yönelik tıbbi araştırma, tedavi ve beslenme gibi tedbirler, sağlık ve hayatları için tehlike oluşturmamak şartıyla uygulanır.

(3) Yukarıda belirtilen hâller dışında, bir sağlık sorunu olup da muayene ve tedaviyi reddeden hükümlülerin sağlık veya hayatlarının ciddi tehlike içinde olması veya kurumda bulunanların sağlık veya hayatları için tehlike oluşturan bir durumun varlığı hâlinde de ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Bu maddede öngörülen tedbirler, cezaevi tabibinin tavsiye ve yönetimi altında uygulanır. Ancak cezaevi tabibinin zamanında müdahale edememesi veya gecikmesi hükümlü için hayati tehlike doğurabilecek ise bu tedbirlere ikinci fıkrada belirtilen şartlar aranmaksızın başvurulur.

(5) Bu madde uyarınca hükümlülerin sağlıklarının korunması ve tedavilerine yönelik zorlayıcı tedbirler, onur kırıcı nitelikte olmamak şartıyla uygulanır.

Hükümlülerin sağlık giderleri

MADDE 102- (1) İşyurdunda çalıştırılan sigortalı hükümlülerin iş kazası veya meslek hastalığı ile analık nedeniyle raporlu bulunmaları hâlinde, raporlu oldukları gün sayısı kadar geçici iş göremezlik ödenekleri Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanır.

(2) Hükümlünün, estetik amaçlı veya Sağlık Uygulama Tebliği kapsamında olmayan tedavi giderleri kendisi tarafından karşılanır.

(3) Hükümlünün üniversite hastaneleri dahil sağlık kurumlarındaki muayene, tetkik, kontrol ve tedavi bedelleri Sağlık Bakanlığı, ilaç ve tıbbi malzeme bedelleri ise Bakanlık tarafından karşılanır. Sağlık hizmet sunucularına yapılacak tedavi giderlerine ait ödemelerin ne şekilde yapılacağı Sağlık Bakanlığınca belirlenir.

Ölüm

MADDE 103- (1) Kurumda barmdırtılan hükümlünün ölümü hâlinde, durum bir tutanakla belgelendirilir. Tutanak ve cezaevi tabibinin raporu ile birlikte durum, kurum en üst amiri tarafından derhal Cumhuriyet başsavcılığına, kuruma kabul sırasında beyan ettiği yakınlarına bildirilir, yabancı uyruklu olması hâlinde ise 56 ncı madde hükmü uygulanır.

(2) Hükümlü hakkında kurumda mevcut kayıtlara göre, ölümü bildirilebilecek yakınlarının tespit edilememesi hâlinde, durum nüfusa kayıtlı olduğu yerdeki mahalli mülki idare amirine bildirilir. Hükümlünün yabancı uyruklu olup da mensubu olduğu ülkenin Türkiye’de yerleşik diplomatik temsilciliği veya konsolosluğunun bulunmaması hâlinde, durum Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla Dışişleri Bakanlığına bildirilir.

(3) Kurum en üst amiri, Cumhuriyet başsavcılığının izni ile cenazenin defnedilmesi için gereken tedbirleri alır. Defin için talep edilmesi hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının izni ile cenaze yakınlarına verilir. Yakınlarının bulunamaması veya yakınları tarafından herhangi bir başvurunun yapılmaması hâlinde, defin işlemi Cumhuriyet başsavcılığının yazılı istemi üzerine kurumun bulunduğu yer belediyesince yerine getirilir.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Dışarıyla İlişkiler ve Ziyaret**

Mektupların gönderilmesi ve gelen mektupların verilmesi

MADDE 104- (1) 76 ncı maddeye göre mektup alma ve gönderme hakkı kapsamında hükümlüler tarafından yazılan mektup, faks ve telgraflar, zarfı kapatılmaksızın bu işle görevlendirilen ikinci müdür başkanlığında, idare memuru ve yüksekokul mezunu iki infaz ve koruma memuru tarafından oluşturulan mektup okuma komisyonuna iletilmek üzere güvenlik ve gözetim servisi personeline verilir. Yapılan incelemeden sonra gönderilmesinde sakınca görülmeyen mektuplar üzerine “görüldü” kaşesi vurulur, zarf içerisine konularak kapatılır ve postaneye teslim edilir.

(2) Resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderilenler hakkında 76 ncı maddenin dördüncü fıkrası hükmü uygulanır.

(3) Hükümlülere gönderilen ve açılıp incelendikten sonra verilmesinde sakınca olmadığı anlaşılan mektup, faks ve telgraflar zarfları ile birlikte verilir.

Sakıncalı görülen mektuplar

MADDE 105- (1) Mektup okuma komisyonunca, mahalline gönderilmesi veya hükümlüye verilmesi sakıncalı görülen mektuplar, en geç yirmi dört saat içinde disiplin kuruluna verilir. Mektubun disiplin kurulu tarafından kısmen veya tamamen sakıncalı görülmesi hâlinde, mektup aslı çizilmeden veya yok edilmeden şikâyet ve itiraz süresinin sonuna kadar muhafaza edilir. Mektubun kısmen sakıncalı görülmesi hâlinde, aslı idarede tutularak fotokopisinde sakıncalı görülen kısımlar okunmayacak şekilde çizilerek disiplin kurulu kararı ile birlikte ilgilisine tebliğ edilir. Mektubun tamamının sakıncalı görülmesi hâlinde, sadece disiplin kurulu kararı tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren infaz hâkimliğine başvuru için gereken süre beklenir. Bu süre içinde infaz hâkimliğine başvurulmamış ise disiplin kurulu kararı yerine getirilir. İnfaz hâkimliğine başvurulmuş ise infaz hâkimliği kararının tebliğinden itibaren itiraz süresi beklenir. İnfaz hâkimliği kararına itiraz edilmemiş ise bu karara göre, itiraz edilmiş ise mahkemenin kararına göre işlem yapılır.

(2) Hükümlüye yapılacak tebligatta, tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde infaz hâkimliğine şikâyet hakkının kullanılması veya infaz hâkimliği kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde ağır ceza mahkemesine itiraz edilmemesi hâlinde, disiplin kurulu kararının kesinleşerek mektubun sakıncalı görülen kısımlarının okunmayacak şekilde çizilerek verileceği veya tamamı sakıncalı görülen mektubun verilmeyeceği bildirilir.

(3) Kısmen veya tamamen sakıncalı görülen mektuplar, iç hukuk veya uluslararası hukuk yollarına başvuru yapılması durumunda kullanılmak üzere idarece saklanır.

Nakledilen ve salıverilen hükümlülere gönderilen mektuplar

MADDE 106- (1) Başka kurumlara nakledilmiş hükümlülerin mektupları, açılmaksızın en kısa sürede nakledildikleri kuruma gönderilir. Mektuplar, bu hâlde hükümlünün nakledildiği kurum tarafından açılır ve incelenir.

(2) Salıverilen hükümlülere gönderilen mektuplar, posta idaresine geri verilir.

Eşyanın postadan alınması

MADDE 107- (1) Hükümlülerin adlarına posta veya kargo ile gönderilen havale ve eşya, kurum mutemedi tarafından en geç yedi gün içinde postadan alınır. Gönderi, içeriği itibarıyla kuruma sokulması ve bulundurulması mevzuat hükümlerince sakıncalı olmaması hâlinde hükümlüye teslim edilir.

(2) Sakıncalı olduğu belirlenen gönderiler hakkında, posta veya kargodan alındığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde hükümlüye yazılı bilgi verilir. Hükümlü, bildirim yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde infaz hâkimliğine itiraz hakkını kullanmadığı takdirde, gönderi, göndericiye veya hükümlünün göstereceği kişiye iade edilir. Hükümlünün isteği hâlinde ilk ziyaret günü yakınlarına verilmek üzere kurum emanet deposunda saklanabilir. Ancak eşyanın bozulabilir olması veya maddi değerinde azalma olasılığının bulunması hâlinde, gönderi gönderene iade edilir.

Ziyaret ve ziyaret yeri

MADDE 108- (1) Hükümlüyü, yabancı hükümlülere ziyaret ile ziyaret ve görüşlerde, 5275 sayılı Kanunun 83, 84, 85 ve 86 ncı maddelerinde belirtilen hükümler ile 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Salıverilme için Hazırlama

Koşullu salıverilmede iyi hâlin saptanması

MADDE 109- (1) Hükümlünün, 5275 sayılı Kanunun 107 nci maddesinde öngörülen süreleri, kurumların düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara içtenlikle uyarak, haklarını iyi niyetle kullanarak, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirerek geçirmiş ve uygulanan iyileştirme programlarına göre de toplumla bütünleşmeye hazır olduğunun disiplin kurulunun görüşü alınarak idare ve gözlem kurulunca saptanmış bulunması gerekir.

(2) Tutuklu olup da bu Yönetmelikte belirtilen disiplin cezasını gerektiren bir eylemden dolayı disiplin cezası alanların bu durumları, bu madde hükümlerine göre iyi hâlin saptanmasında değerlendirilmek üzere, gözlem ve sınıflandırma formunun ilgili sütununa işlenir.

Disiplin eylemi nedeniyle iyi hâl kararı verilmesine engel hâller ve şikâyet

MADDE 110- (1) Gözlem ve sınıflandırma formunda yazılı olup da, henüz kaldırılmaması disiplin cezası bulunan hükümlü hakkında iyi hâl kararı verilemez. Hükümlünün iyi hâline ilişkin değerlendirme, ancak daha önceden verilmiş olup da disiplin cezası infaz edilmiş ve bu cezası kaldırılmış olanlar hakkında yapılabilir.

(2) Hükümlünün, disiplin cezasını gerektiren bir eylemi işlemiş olmasına rağmen, koşullu salıverilme tarihinde bu eyleminden dolayı disiplin soruşturması henüz sonuçlandırılmayanlar hakkında iyi hâl kararının verilip verilmemesi idare ve gözlem kurulunca takdir edilir.

(3) İdare ve gözlem kurulunca, hükümlü hakkında, süre belgesindeki muhtemel koşullu salıverilme tarihi de dikkate alınarak iyi hâle ilişkin olarak bir karar verilir. İdare ve gözlem kurulunca verilen bu kararlara karşı, 4675 sayılı Kanuna göre şikâyet edilebilir.

Salıverilme öncesi önlem ve ilişkiler

MADDE 111- (1) Hükümlünün salıvrıldikten sonraki geleceğini düzenlemeyi düşünmesini sağlayıcı tedbirler alınır ve toplumla uyumu ile ailesinin yararı için bu konularda hizmet veren resmi ve özel kuruluş veya kişilerle ilişki kurması amacıyla katkı ve yardımda bulunulur.

Hükümlüye iş bulmada yardım

MADDE 112- (1) Hükümlü, salıvrıldığınde iş bulması veya kendi işini kurması yönünde özendirilir. Bu konuda gönüllü kişi ve kuruluşlar ile resmi kurumlara işbirliği yapılır.

(2) Kurumlardan salıverilen hükümlülere iş sağlanması, iş bulmalarına yardımcı olunması 5275 sayılı Kanununun 104 üncü maddesi ile Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği hükümlerine göre yerine getirilir.

ON ALTINCI BÖLÜM

İzinler

İzinler

MADDE 113- (1) 5275 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi gereğince yüksek güvenlikli kurumlarda bulunanlar dışındaki hükümlülere mazeret izni, özel izin veya iş arama izni verilebilir.

(2) İzinde geçen süreler hükümlülükte geçmiş sayılır.

Mazeret izni

MADDE 114- (1) Hükümlülük süresinin beşte birini iyi hâle geçirmiş olanlara hükümlünün isteği ile;

a) Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü nedeniyle kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının,

b) Yukarıdaki bentte sayılan yakınlarından birisinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hâllerinin veya deprem, su baskını, yangın gibi felaketler nedeniyle zarara uğradıklarının belgelendirilmesi koşuluyla kurum en üst amirinin görüşü, Cumhuriyet başsavcılığının önerisi ve Bakanlığın,

onayı ile yol dışında on güne kadar mazeret izni verilebilir.

(2) Gidilecek mesafe göz önünde bulundurularak gidiş geliş için toplam dört günü geçmemek üzere yol izni verilir.

(3) 5275 sayılı Kanununun 25 inci maddesi kapsamına girenler hariç, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dâhil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca

oluşturması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlünün, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet başsavcısının onayıyla;

a) İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında iki güne kadar,

b) Sağlık Kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hâllerinin bulunması nedeniyle bunlardan her biri için bir defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla yol süresi dışında bir güne kadar,

izin verilebilir. Hükümlünün, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, kendi evi veya (a) bendinde belirtilen bir yakınının evinde, güvenli görülen başka bir yerde ya da gidilen yerde bulunan kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına, güvenlik hususu değerlendirilmek ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle, gidilen yerin valisi tarafından karar verilir. Yurt dışına çıkmasını gerektirmesi durumunda hükümlüye, bu madde gereğince izin verilemez.

(4) Hükümlüye izin verilmesi sırasında aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

a) Gidilecek yerin yol ve hava şartlarının uygun olması.

b) Hükümlünün iznini geçireceği yere gitmesinde sakınca olup olmadığına ilişkin, gideceği yerde bulunan kolluk görevlilerine tahkikat yaptırılması.

c) Hükümlü ile hasta olduğu belirtilen kişi arasındaki yakınlık derecesinin nüfus idaresinden alınacak kayıt ile belgelendirilmesi.

ç) Hastalığı belgeleyen resmi raporun, biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekim tarafından imzalanmış olması.

d) Ölüm ve ölen kişiyle yakınlığının resmi belge ile tespit edilmiş olması.

e) Deprem, su baskını, yangın gibi felaketler nedeniyle verilecek mazeret izinlerinde söz konusu mazeretin, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından, ilgili kuruluşlardan araştırması yaptırılarak tespit edilmiş olması.

(5) Birinci fıkranın (b) bendi gereğince, Bakanlıktan onay alınmak üzere gönderilecek izin evrakına, dördüncü fıkrada belirtilen (d) bendi dışındaki belgelerin tamamı eklenir.

(6) Mazeret izni verilen hükümlü kapalı kurumda ise mutlaka dış güvenlik görevlilerinin refakatinde, harcırhaz ve yol giderleri hükümlü tarafından karşılanmak kaydıyla, açık kurum ya da çocuk eğitimevlerinde ise refakatsiz gönderilir.

(7) Hükümlünün mazeret izin talebi, Cumhuriyet başsavcılığınca uygun görülmemesi hâlinde durum, gerekçesiyle birlikte hükümlüye bildirilir.

Özel izin

MADDE 115- (1) Açık kurumlarda bulunanlarla, kapalı kurumda olup da açık kurumlara ayrılmaya hak kazandığı hâlde, nakledileceği kurumun kapasitesi ve/veya hükümlünün yaşı ve sağlığı gibi nedenlerle açık kurumlara gidemeyenler ile çocuk eğitimevlerinde bulunanlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile üç ayda bir, yol hariç üç güne kadar izin verilebilir.

(2) İzinler o güne kadar infaz edilen sürenin, hükümlülük süresinden indirilerek bulunacak süreye göre hesaplanır.

(3) Haklarında özel izin kullanılmasına karar verilen hükümlülere kurumdan ayrılmadan önce kurum idaresince "izin belgesi" düzenlenerek verilir. Bu belge, hükümlünün izni geçireceği yer Cumhuriyet başsavcılığınca onaylanır.

(4) Hükümlülerin özel izin kullanmasında iç ve dış güvenlik görevlilerinin gözetimi aranmaz.

(5) Gidilecek mesafe göz önünde bulundurularak, gidiş geliş için toplam dört günü geçmemek üzere yol izni verilir.

(6) Belirlenen sürele uygun olarak izne gönderilen hükümlüler, aynı yıl içinde infaz ettikleri ceza süreleri dikkate alındığında, yeni izin hakları elde ederlerse bir kez daha izne gidebilme imkanından yararlanırlar.

İş arama izni

MADDE 116- (1) Kurumlarda hükümlülük sürelerinin en az altı ayını kesintisiz geçirmiş ve koşullu salıverilmelerine bir ay kalmış hükümlülere olağan yaşantılarına döndüklerinde uyum sorunu ile karşılaşmamaları ve iş bulma olanakları sağlanmak üzere kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile çalışma günleri içinde sekiz saate kadar izin verilebilir.

(2) İzin süreleri, hükümlünün kalmakta olduğu kurumun bulunduğu il sınırları içinde kalan işyerleri ve yardım kuruluşları ile görüşme süresi göz önüne alınarak saptılır.

(3) Hükümlülerin iş arama izni kullanmasında dış güvenlik görevlilerinin gözetimi aranmaz.

İzinden dönmeme, geç dönme

MADDE 117- (1) İzinden dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler hakkında 5237 sayılı Kanununun 292 nci ve izleyen maddelerinde yazılı hükümler uygulanır.

(2) İzin süresini iki gün veya daha az bir süre geçiren hükümlüler hakkında disiplin işlemi yapılır. İzinli iken firar eden hükümlüye bir daha izin verilmez.

(3) Hastalık veya zorunlu bir nedenle dönüşün imkansız hâle gelmesi durumunda, hükümlü izin belgesiyle bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına başvurur. Bu hâlde, hükümlü o yer kurumuna alınır ve durum, en seri haberleşme araçlarıyla izne ayrıldığı kuruma bildirilir.

(4) Hastalığın tedavisinin tamamlanması veya zorunlu nedenin ortadan kalkması hâlinde, hükümlü dış güvenlik görevlisi nezaretinde izne ayrılmış ise yine dış güvenlik görevlisi nezaretinde, aksi takdirde serbest olarak izne ayrıldığı kuruma gönderilir.

(5) İzne gidiş veya dönüş sırasında yolda herhangi bir zorunlu nedenin doğması hâlinde, hükümlü en yakın kuruma alınır, bu durum izne ayrıldığı kuruma derhal bildirilir.

(6) İzin dönüşlerinde, yolda geçecek yeterli süreyi dikkate almayan hükümlülerin, ikinci fıkrada belirtilen süreler içerisinde gecikmeleri durumunda, mazeretlerine bakılmaksızın haklarında disiplin işlemi yapılır.

ON YEDİNCİ BÖLÜM

Disiplin Cezaları ve Tedbirleri

Disiplin cezaları ve tedbirleri

MADDE 118- (1) Hükümlü hakkında kurumda, düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından mevzuat ile idarcenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlâl ettiğinde, eyleminin niteliği ile ağırlık derecesine göre;

- a) Çocuklar haricindeki hükümlüler hakkında, 5275 sayılı Kanununun 38 ilâ 44 üncü maddelerinde düzenlenen,
- b) Çocuklar hakkında, 5275 sayılı Kanununun 45 ve 46 ncı maddelerinde düzenlenen, disiplin cezaları veya tedbirleri uygulanır.

Disiplin soruşturması

MADDE 119- (1) Uyarma, kınama ve bazı etkinliklerden alıkoyma cezaları kurumun en üst amiri tarafından verilir ve uygulanır.

(2) Hükümlülerin diğer disiplin cezalarını gerektiren eylemlerinin öğrenilmesinden itibaren derhal ve en geç iki gün içinde kurum en üst amirince atanan bir görevli tarafından soruşturmaya başlanır.

(3) Soruşturma en geç yedi gün içerisinde tamamlanır ve düzenlenen rapor ve ekleri disiplin kuruluna sunulur. Soruşturma süresi eylemin ve soruşturmanın niteliğine göre infaz hâkiminin yazılı onayı ile yedi güne kadar uzatılabilir.

(4) Savunma alınmadan disiplin cezası verilemez. Haklarında disiplin soruşturması yapılanlara, yüklenen eylemin niteliği ve sonuçları ile üç gün içinde savunmalarını vermeleri, aksi hâlde bu haklarından vazgeçmiş sayılacakları yazılı olarak bildirilir. Savunma yazılı olarak sunulabileceği gibi sözlü olarak da yapılabilir. Sözlü savunma tutanakla saptanır. Türkçe bilmeyenlerle, sağır ve dilsizlerin savunmaları tercüman aracılığıyla alınır.

(5) Disiplin cezaları disiplin kurulunca evrak üzerinden görüşülerek en geç üç gün içinde karara bağlanır. Disiplin kurulu, yasada yazılı disiplin cezası uygulanmasına veya disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verebilir. Disiplin kurulu kararları gerekçeli olarak yazılır ve kararda şikâyet mercii ve süresi açıkça gösterilir.

(6) Disiplin kurulu kararı neticesinde verilen disiplin cezalarından;

- a) Çocuklar hakkında verilen uyarma, kınama ve bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası, kurumun en üst amiri tarafından,
- b) Yetişkinler hakkında verilen kınama ve bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası, kurumun en üst amiri tarafından,
- c) Diğer disiplin cezaları, kurum en üst amirince görevlendirilen infaz ve koruma başmemuru tarafından,
- ç) Çocuklar hakkında alınan disiplin tedbirleri ile diğer hükümlüler hakkında alınan tedbirler, kurum en üst amiri tarafından,

hükümlüye bildirilir ve disiplin kurulu kararı yönetim tarafından derhal tebliğ edilir. Hükümlüye yapılacak bildirim ve tebliğlerde, cezanın niteliği, süresi ve hangi eylemden dolayı verildiği belirtilir. Bildirim ve tebliğ, disiplin cezalarının uygulanmasından önce yapılır. Disiplin ceza ve tedbirleri ile diğer tedbirlere karşı şikâyet ve itiraz durumunda 4675 sayılı

Kanun hükümleri uygulanır. Diğer mevzuatta yer alan dilekçe ve şikâyet hakkına ilişkin hükümler saklıdır.

(7) Kurumun iç düzeninin veya hükümlülerin yaşam ve beden bütünlüklerinin ciddi tehlike altında bulunması nedeniyle derhal tedbir alınması zorunlu olan hâllerde, kurumun en üst amiri 121 inci maddede belirtilen tedbirleri almakla beraber soruşturmayı başlatır. Bu hâlde infaz hâkimine bilgi verilir.

Disiplin cezalarının infazı

MADDE 120- (1) Hücreye koyma cezasının infazı:

a) Hücreye koyma cezasına infaz hâkimin onayı ile başlanır. Hücreye koyma cezası, hükümlünün eylemlerinin nitelik ve ağırlığına göre bir günden yirmi güne kadar, açık havaya çıkma hakkı saklı kalmak üzere, geceli ve gündüzlü bir hücrede tek başına tutulması ve her türlü temastan yoksun bırakılmasıdır.

b) Hücre, yaşamsal gereksinimleri karşılayacak şekilde ve özellikle, bel hizasında 100x75 cm ebadında penceresi olan ve en az odanın genişliğinde havalandırması bulunan dokuz veya on metrekare büyüklüğünde, duş ve tuvaleti olacak şekilde düzenlenir.

c) Hücreye konulan hükümlünün, resmi yetkili merciler ve avukatı ile görüşmesine engel olunmaz.

ç) Hücreye koyma cezasının infazı sırasında hükümlü, günde bir saat açık havada bulunabilme hakkından mutlakaya yararlandırılır ve kitap okumasına izin verilir.

d) Hücreye koyma cezasının infazından önce ve infazı sırasında hükümlü, cezaevi tabibi tarafından muayene edilir. İlgilinin bu cezaya katlanamayacağı anlaşılırsa cezanın infazı sonraya bırakılır veya cezaevi tabibinin belirleyeceği aralıklarla infaz edilir. Koşullu salıverilme tarihine kadar hükümlünün iyileşemeyeceğinin tam teşekküllü Devlet veya üniversite hastanesi sağlık kurulu raporu ile saptanması hâlinde hücreye koyma cezası infaz edilmez; yerine ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası iki katı süreyle uygulanır. Raporlar infaz dosyasına konulur.

(2) Kınama cezası, hükümlüye eyleminin kötü niteliğinin ve uygunsuzluğunun açıklanması ve tekrarı durumunda doğuracağı sonuçlara dikkatinin çekilmesidir.

(3) Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası, hükümlünün bir aydan üç aya kadar süreyle kurumun kültürel ve spor etkinliklerine katılmaktan yoksun bırakılmasıdır.

(4) Ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma cezası, hükümlünün kurum yönetiminde ücret karşılığı çalıştığı işten bir aydan üç aya kadar yoksun bırakılmasıdır.

(5) Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezası, hükümlünün bir aydan üç aya kadar mektup, faks ve telgraf almak ve yollamaktan, televizyon izlemekten, radyo dinlemekten, telefon etmekten ve diğer iletişim araçlarından yararlanmaktan tamamen veya kısmen yoksun bırakılmasıdır. Hükümlüye gelen mektup, faks ve telgraflar, disiplin cezasının infazından sonra kendisine verilir. Aynı türden olsa bile sonraki disiplin cezasının infazına bu işlem yapılmadan başlanamaz. Anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölüm veya ağır hastalıkları, doğal afet hâlleri ile resmi ve yetkili mercilerle yapılması gereken haberleşmeler ve avukat ile iletişimde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(6) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, hükümlünün bir aydan üç aya kadar ziyaretçi görüşüne çıkarılmamasıdır. Resmi ve yetkili merciler ile avukatlar ve yasal temsilcilerle görüşmelerde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(7) Hücreye koyma cezasına ilişkin diğer hükümler saklı kalmak üzere, kesinleşen disiplin cezalarının infazına derhal başlanır. Birden fazla disiplin cezası verilmiş olması hâlinde, bu cezalar kesinleşme tarihleri sırasına göre ayrı ayrı infaz edilir. Bir cezanın infazı tamamlanmadan diğerinin infazına başlanmaz.

(8) Disiplin cezalarının tamamı infaz edilip kaldırılmadıkça koşullu salıverilme işlemi yapılmaz, ancak bu süre hak ederek salıverme tarihini geçemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı ve disiplin cezalarının kaldırılması

MADDE 121- (1) Bir eylemden dolayı verilen disiplin cezası kesinleştikten sonra bu cezanın kaldırılması için gerekli süre içinde yeniden disiplin cezasını gerektiren bir eylemde bulunan hükümlü hakkında, her defasında bir üst ceza uygulanır.

(2) İnfaz edildiği tarihten itibaren disiplin cezasının kaldırılmasında ve iyi hâlin kazanılmasında aşağıda belirtilen süreler esas alınarak;

- a) Kınama cezası on beş gün,
- b) Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası bir ay,
- c) Ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma cezası üç ay,
- ç) Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezası üç ay,
- d) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası üç ay,
- e) Hücreye koyma cezası 5275 sayılı Kanununun 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki hâllerde altı ay, üçüncü fıkrasındaki hâllerde bir yıl,
- f) Hücre cezasına karşılık ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, (f) bendinde belirtilen süre,

sonunda disiplin cezası almamak ve iyi hâlli olmak koşuluyla (a) ve (b) bentlerinde belirtilen cezalar kurum en üst amiri tarafından, diğer bentlerde belirtilen cezalar, kurumun en üst amirinin önerisi ve disiplin kurulu kararıyla kaldırılır.

(3) Çocuk hükümlüler hakkında verilen disiplin cezaları;

- a) Uyarma ve kınama cezaları kararla birlikte,
  - b) Onarma, tazmin etme ve eski hâle getirme cezası yedi gün sonunda,
  - c) Harcamalarına sınır koyma cezası otuz gün sonunda,
  - ç) Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası otuz gün sonunda,
  - d) Teşvik esası ayrıcalıkları geri alma cezası otuz gün sonunda,
  - e) İzin ertelenmesi cezası altmış gün sonunda,
  - f) Kapalı ceza infaz kurumuna iade cezası altmış gün sonunda,
  - g) Odaya kapatma cezası doksan gün sonunda,
- kendiliğinden kalkmış sayılır. (a) bendi hariç, bu fıkradaki diğer süreler karar tarihinden, firar hâlinde infaz tarihinden itibaren başlar.

(4) Disiplin kurulu, kurum kurallarına uyma, iyileştirme programında ilerleme veya verilen ceza ile amaçlanan sonucun gerçekleşmesi durumunda, çocuk hakkında vermiş olduğu cezayı süre koşulu aranmaksızın her zaman kaldırabilir.

Yönetim tarafından alınabilecek tedbirler

MADDE 122- (1) Yönetim, disiplin soruşturması yapılan hükümlünün, soruşturma süresince odasını, iş ve çalışma yerini değiştirebilir, hükümlüyü kurumun başka kesimine nakledebilir veya diğer hükümlülerden ayrılabilir.

(2) Kurumun düzeninin ve kişilerin güvenliklerinin ciddi tehlikeyle karşı karşıya kalması hâlinde, asayiş ve düzeni sağlamak için 5275 sayılı Kanunda açıkça belirtilmeyen diğer tedbirler de alınır. Tedbirlerin uygulanması, disiplin cezasının verilmesine engel olmaz.

Zorlayıcı araçların kullanılması

MADDE 123- (1) Hiçbir hâlde zincir ve demire vurmak tedbir olarak uygulanmaz. Kelepçe ve bedensel hareketleri kısıtlayıcı araçlar;

a) Çocuk hükümlüler hariç olmak üzere, yetkili makamın önüne getirildiğinde çıkarılmak kaydıyla, sevk ve nakil sırasında kaçmayı önlemek için,

b) Kurum revirinde veya sağlık kuruluşunda hükümlü hakkında uygulanacak muayene, teşhis ve tedavi sırasında, muayene, teşhis ve tedavi işlemlerinin güvenli bir şekilde yerine getirilmesi için zorunlu görülmesi hâlinde cezaevi tabibi veya hekimin talep ve gözetiminde,

c) Diğer kontrol usûllerinin yetersizliği hâlinde hükümlünün kendisine veya başkalarına zarar vermesine veya eşyayı tahrip etmesine engel olmak için kurum en üst amirinin emriyle, kullanılabilir.

Disiplin cezaları ve tedbirlerinin gözlem ve sınıflandırma formuna kaydı

MADDE 124- (1) Hükümlüler hakkında uygulanan disiplin ceza ve tedbirleri kurum idaresinde tutulan "Gözlem ve Sınıflandırma Formu"na kaydedilir. Formda;

a) Disiplin cezası veya tedbirini gerektiren eylemin tarihi,

b) Disiplin cezası veya tedbirinin karar tarihi, numarası ve varsa kesinleşme tarihi,

c) Disiplin cezası veya tedbirinin hükümlüye bildirim tarihi,

ç) Disiplin cezası veya tedbire karşı şikâyette bulunulmuşsa, şikâyet tarihi ve bunun sonucu,

d) Disiplin cezası veya tedbirin infazına başlama, bitiş tarihleri ile disiplin cezalarının kaldırılış tarihi,

e) Disiplin cezası veya tedbirin hükümlü üzerinde yaptığı etki, belirtilir.

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

Ödüllendirme

Ödüllendirme

MADDE 125- (1) Hükümlülerin ödüllendirilmesi hakkında 5275 sayılı Kanunun 51 inci maddesi ile 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

Hükümlülerin Nakilleri

Kurum dışına çıkma hâlleri

MADDE 126- (1) Hükümlü; izin, hastaneye, Cumhuriyet başsavcılığına veya duruşmaya sevk, eğitim, öğretim, işyurdu, cezanın ertelenmesi, salıverilme, nakil, deprem, sel gibi doğal

afet ve yangın hâlleri dışında ve yetkili makamca verilmiş yazılı bir emir olmadıkça kapalı kurumun dışına çıkarılamaz.

Hükümlülerin nakillerinde dikkat edilecek hususlar

MADDE 127- (1) Hükümlülerin nakilleri 5275 sayılı Kanununun 53 ilâ 58 inci maddeleri hükümlerine göre gerçekleştirilir. Bu nakiller sırasında;

a) Hastalık nedeniyle sevki zorunlu görülen hükümlü, öncelikle kurumun bulunduğu yer veya buraya en yakın tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koğuşuna yatırılır.

b) Bu hastanelere gönderilen hükümlülerin başka yerlerdeki tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanelerine sevki, sağlık kurulu raporuyla, acil ve yaşamsal tehlikesi bulunması hâlinde, varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilip, başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleştirilemediği, hastaya nerede ve ne tür bir tedavi gerektiğini açıkça belirten bir raporla mümkündür. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koğuşu bulunan devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir.

c) Hükümlünün bu hastanelerde kontrol ve tedavisinin devam edip etmeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi gerekir, aksi hâlde hükümlü ait olduğu kuruma iade edilir.

ç) Hükümlü, acil veya yaşamsal bir sağlık sorunu nedeniyle, muayene, teşhis ve tedavi amacıyla, kurumun bulunduğu yerdeki sağlık kuruluşuna geciktirilmeksizin nakledilir. Bunun için;

1) Sağlık sorununun ortaya çıktığı anda kurumda cezaevi tabibinin görevli olması hâlinde, bu görevlinin raporu,

2) Kurumda cezaevi tabibi bulunmaması durumunda, sağlık sorununun ortaya çıktığı anda kurumda bulunan en üst yetkilinin yazılı izni,

3) Hükümlünün, gönderildiği sağlık kuruluşundan da, acil ve yaşamsal olarak başka bir sağlık kuruluşuna nakli gerektiğinde kurumda bulunan en üst yetkilinin yazılı izni,

aranır. Bu hâllerde Bakanlıktan izin alınmaz, ancak yapılan işlem en seri haberleşme araçlarıyla Bakanlığa bildirilir.

d) Hükümlü, acil hâller dışında özel sağlık kuruluşlarında tedavi edilemez. Acil hâllerin varlığı hâlinde Bakanlığa bilgi verilir.

e) Hükümlü, sağlık nedenleriyle bulunduğu kurumda kalmasının uygun olmadığı, cezaevi tabibinin önerisi ve kurum en üst amirinin isteği üzerine alınacak sağlık kurulu raporuyla belirlendiği takdirde, başka kurumlara nakledilebilir.

f) Analarının yanında kalmakta olan çocukların sağlık nedeniyle kurum dışına sevk edilmesi hâlinde, cezaevi tabibi tarafından verilen raporda anasının kendisine refakati zorunlu görülmüşse refakat edebilir. Çocuğun sağlık giderleri 102 nci madde hükümlerine göre karşılanır.

(2) Nakledilecek hükümlüye ait, elbise ve diğer eşyası, bu konuda görevlendirilen kurum personeline, iki nüsha hâlinde düzenlenecek bir makbuz karşılığı geri verilir. Makbuzun bir sureti imza karşılığı hükümlüye verilir, diğer sureti ise defterinde saklanır.

(3) Hükümlünün bankada şahsi parasının bulunması hâlinde bu para, nakledileceği kurumun bankadaki "Hükümlü Emanet Para Hesabı"na kayıt edilmek üzere gönderilir.

(4) Nakledilecek hükümlüye ait gözlem ve sınıflandırma dosyası ile sevk evrakı nakli gerçekleştirecek görevliye teslim edilir. İnfaz dosyası, nakledildiği kuruma ulaştırılmak üzere, derhal ilgili yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(5) Naklen gelen hükümlü hakkında, kuruma yeni gelen hükümlülere ilişkin işlemler uygulanır.

(6) Hükümlünün, kabul odalarında bekletilmesi sırasında yapılacak işlemlerde, naklen geldiği kurum tarafından sevk sırasında gönderilen hükümlüye ait gözlem ve sınıflandırma dosyası ile sevk evrakı da dikkate alınır.

(7) Hükümlülerin nakil işlemleriyle ilgili esas ve usuller Bakanlık tarafından belirlenir.

YIRMİNCİ BÖLÜM

Koşullu Salıverilme ve Salıverilme

Hükümlülerin koşullu salıverilmesi

MADDE 128- (1) Koşullu salıverilmede, 5275 sayılı Kanunun 107 ve 108 inci maddeleri hükümleri uygulanır.

Hükümlülerin salıverilmesi

MADDE 129- (1) Hükümlüler, kanunlarda belirtilen yetkili makamların yazılı emri ile salıverilir.

Hükümlü salıverilme defteri

MADDE 130- (1) Kurumda, hükümlüler için “Hükümlü Salıverilme Defteri” tutulur.

(2) Salıverilme defterinde aşağıda sayılan bilgilere yer verilir:

a) Mahkûmiyet kararı kesinleşmiş olan her hükümlünün adı, soyadı ve hükümlü defter numarası.

b) Cezanın türü, süresi, ilâm tarihi ve numarası.

c) Hürriyetin kısıtlanmasına başlandığı tarih.

ç) Disiplin cezaları ile bu cezaların verilmiş, infaz ve kaldırılmış tarihi.

d) Başka bir suçtan tutuklama kararı.

e) Salıverilmesinden sonra askerlikle ilişkisinin bulunup bulunmadığı.

f) Hakkında sınır dışı edilme tedbirine hükmedilip edilmediği.

g) Salıverilme sonrası adresleri ve iletişim bilgileri.

(3) Salıverilme defteri, yılbaşından önce hazırlanır ve yılın her gününe göre ayrılmış sayfaları bulunur.

(4) Salıverilme defterindeki sayfalara, salıverilme tarihleri esas alınarak, o yıl içerisinde salıverilmesi gereken hükümlüler, tek tek kaydedilir. Defter, görevli personelce hatalı salıverilmenin önlenmesi amacıyla her gün düzenli olarak kontrol edilir.

Eşya ve paranın geri verilmesi

MADDE 131- (1) Salıverilecek hükümlüye ait, elbise ve diğer eşyası, bu konuda görevlendirilen kurum personeline, iki nüsha hâlinde düzenlenecek bir makbuz karşılığı geri verilir. Makbuzun bir sureti imza karşılığı hükümlüye verilir, diğer sureti ise defterde saklanır.

(2) Hükümlünün bankada şahsi parasının bulunması hâlinde bu para, görevli personel tarafından bankadan çekilerek salıverilecek hükümlüye makbuz karşılığı iade edilir.

(3) Hükümlünün, kurumda bulunduğu sürede almış olduğu belgeler de salıverilmede kendisine verilir.

Salıverilmenin kaydı

MADDE 132- (1) Hükümlüler, salıverildiklerinde, bu durum “Hükümlü Kayıt Defteri”nin ilgili bölümüne kaydedilir. Bu kayıta;

a) Salıverilme, bir mahkeme kararına dayanıyor ise mahkeme kararının tarih, esas ve karar numaraları,

b) Salıverilme mahkeme kararı dışında hükümlünün salıverilmesi sonucunu doğuran 5237 sayılı Kanunda veya diğer kanunlarda belirtilen herhangi bir karar veya işleme dayanıyor ise bunların tarih ve numaraları,

bulunur.

(2) Salıverilen hükümlüler, deftere kaydedilmelerini müteakip mevcuttan düşürülür.

Salıverilecek hasta hükümlüler

MADDE 133- (1) Salıverilme tarihinde, kurum dışına çıkarılmasına engel olacak şekilde hasta olup da hastaneye nakli veya yakınlarının refakatinde kurumdan ayrılması mümkün olmayan hükümlünün; kendi rızası ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile bir hastaneye veya sağlık kurumuna nakledilinceye kadar kurumun ayrı bir bölümünde kalması sağlanır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hâllerde, durum, hükümlünün ailesine, avukatına, asker kişi ise kayıtlı bulunduğu askerlik şubesine ve yabancı uyruklu ise uyuğunda olduğu devletin diplomatik temsilciliği veya konsolosluğuna kurum idaresince bildirilir.

Salıverilme sırasında alınacak tedbirler

MADDE 134- (1) Hükümlünün salıverilmesi sırasında kurum en üst amirinin ihtiyaç duyması veya hükümlünün talebi hâlinde gerekli tedbirler kurumun iç ve dış güvenlik görevlilerinin işbirliği ile alınır. Ayrıca durum yerel kolluk kuvvetlerine ve ilgili makamlara bildirilir.

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM

Tutukluluk, Tutukluların Hakları ve Kısıtlayıcı Önlemler

Tutuklama kararının yerine getirildiği kurumlar

MADDE 135- (1) Tutukluluk kararları, 5275 sayılı Kanununun 111 inci maddesinde belirtilen kurumlarda yerine getirilir. Ceza infaz kurumlarının personel, görev, yetki ve sorumlulukları, kurulların oluşumu ve çalışması ile iç güvenlik hususlarıyla ilgili düzenlemeler tutukevlerinde de uygulanır.

(2) Tutuklular, hükümlülerden ayrı binalarda barındırılır. Tutuklular, bağımsız bir bina ayrılması mümkün olmadığı takdirde, kurumlarda, hükümlülerle bağlantısı olmayacak şekilde kendilerine ayrılan bölümlerde kalır. Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde tutuklu barındırılmaz.

(3) Ceza infaz kurumlarından hangilerinin tutuklulara tahsis edileceği Bakanlıkça belirlenir.

Salıverilen tutukluların yükümlülükleri

MADDE 136- (1) Salıverilen tutukluların tâbi olacakları yükümlülükler hakkında 5271 sayılı Kanunun 106 ncı maddesi uygulanır.

Kuruma kabul ve tutukluların barındırılması

MADDE 137- (1) Tutukluların kuruma kabullerinde ve bunların kurumlarda barındırılmasında, durumlarına uygun olduğu ölçüde 5275 sayılı Kanunun 112 ve 113 üncü maddeleri uygulanır.

Tutuklunun çağırılması ve iddianamenin tebliği

MADDE 138- (1) Tutuklu sanığın duruşmaya çağırılması ve iddianamenin tebliğinde 5271 sayılı Kanunun 176 ncı maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

Tutukluların hakları

MADDE 139- (1) Tutuklulardan çalışmaları istenebilir; ancak buna mecbur tutulamazlar. Tutuklular istediklerinde idare, barındırıldıkları odalarda çalışmalarına izin verebilir. Odada çalışma imkanı yoksa tutukluların iş yerlerinde çalışmalarına da izin verilebilir. Bu takdirde kendileri hakkında çalışmakta olan hükümlülere ait rejim uygulanır. İstekli tutuklular, idare ve gözlem kurulu kararıyla kurum iç hizmetlerinde de çalıştırılabilir.

(2) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde tutuklular, kurumun bu husustaki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler. Ancak soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkeme, soruşturmanın veya davanın selameti bakımından tutuklunun ziyaretçi kabulünü yasaklayabilir veya bu hususta kısıtlamalar koyabilir.

(3) Tutukluların yazılı haberleşmeleri ile telefonla görüşmeleri, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince kısıtlanabilir.

(4) Tutuklu, savunması için istediği müdafii seçmek ve görevlendirmek hakkına sahiptir. Her dereceden kurum görevlileri bu hususta tutukluya tavsiyelerde bulunamaz.

(5) Tutuklunun müdafii ile olan haberleşmesine ve kurum düzeni çerçevesinde temas ve görüşmelerine hiçbir suretle engel olunamaz ve kısıtlamalar konulamaz. Bu kapsamda;

a) Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz.

b) Soruşturma evresinde, aynı anda en fazla üç avukat tutuklu ile görüşebilir. Avukatlar aynı anda birden fazla tutukluyla görüşemez.

(6) Özel kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

Kısıtlayıcı önlemler

MADDE 140- (1) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın amacını veya tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek

davranışlarda bulunan tutuklulara, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince aşağıdaki tedbirler uygulanabilir:

a) Tutuklunun tek başına, sıkı bir rejim altında muhafaza edilmesi ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

b) Belirli süre ile dışarıyla ilişkisinin, ziyaretçi kabulünün ve telefon görüşmelerinin kısıtlanması.

c) Gerekliyse kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyici biçimde hazırlanmış özel bir odada barındırılması ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

ç) Saldırganlık göstermesi hâlinde belirli süreyle kelepçelenmesi veya hareketlerinin engellenmesi.

d) Yüksek güvenli bir kuruma nakledilmesi.

(2) 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre, mahkemece haklarında müdafî veya vekillik görevinden yasaklanmış bulunan avukatlar, aynı Kanunda belirtilen yasaklama süreleri içinde başka davalarla ilgili olsa bile müdafiliğini veya vekilliğini üstlendiği kişiyi kurumda ziyaret edemez. Bu kapsamda;

a) Müdafilik veya vekillikten yasaklanma kararları mahkemece, bu kararların kesinleşmesini müteakip, kurumun bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. Cumhuriyet başsavcılığı, kararın bir örneğini derhal kuruma gönderir.

b) Müdafilik veya vekillik görevinden yasaklama kararlarının kurum tarafından yerine getirilmesinde aşağıdaki esas ve usuller uygulanır:

1) Kararın bir örneği, hükümlü ve tutuklu gözlem ve sınırlandırma dosyasına konulur.

2) Kurumlarda bu kararlara mahsus olmak üzere bir defter tutulur. Bu defterde, müdafilik veya vekillik görevinden yasaklama kararı verilen avukatların açık kimliği, kararı veren mahkemenin adı, karar tarihi ve sayısı, yasaklama süresi, yasaklama süresinin uzatılması hâlinde bu süre uzatımı, sürenin sona erme tarihi açıkça belirtilir.

3) Ziyaret günlerinde, avukatların ziyarete engel hâli olup olmadığı, savunma hakkı zedelenmeyecek şekilde kurum idaresince gecikmeksizin tespit edilir.

4) Hükümlü veya tutuklunun bu Yönetmelikte belirtilen sebeplerle başka bir kuruma nakli hâlinde, müdafilik veya vekilliğini üstlendiği avukat hakkında yasaklama kararının bulunduğu da yapılacak işlemde tereddüde yer vermeyecek şekilde belirtilir.

5) Mahkemece aksine karar verilmediği sürece, kararda belirtilen yasaklama süresinin dolması hâlinde bu kaydın tutulduğu defterden yasaklama kaydı çıkartılır.

c) Mahkemece, müdafî veya vekilliği üstlenmekten yasaklama kararı verilmiş olan avukatlar hakkında, mahkûmiyet dışında karar verilmesi hâlinde, yasaklama kararının kendiliğinden kaldırıldığı, mahkemece derhal kurumun bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir. Cumhuriyet başsavcılığı, kararın bir örneğini aynı gün kurum idaresine gönderir. Kurum idaresi, kararın kendisine ulaştığı tarihte müdafilik veya vekillik görevini üstlenmekten yasaklama kararının kaldırılması sebebiyle ilgili defterde gerekli kayıt ve düşün işlemlerini yapar.

Tutuklulara uygulanacak hükümler ve yükümlülükleri

MADDE 141- (1) 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinde tutuklular bakımından da uygulanacağı belirtilen hükümlere karşılık gelen bu Yönetmelik hükümleri ile tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olan diğer hükümler tutuklular hakkında da uygulanır.

Tutuklunun kanun yollarına başvurusu

MADDE 142- (1) Tutuklu bulunan şüpheli veya sanık, 5271 sayılı Kanununun 263 üncü maddesinde belirtilen esas ve usullere göre kanun yollarına başvurabilir.

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hükümlüler ile kuruma dış yardım ve bağışlar

MADDE 143- (1) Hükümlülere, kurumlarından salıverilmelerinden önce veya sonra aşağıda belirtilen esaslara göre dış yardım yapılabilir:

a) Hükümlülerin kurumda buldukları süre içinde kendileri veya aileleri ile ilgili olarak sosyal, sağlık, hukuki yardım ve benzeri ihtiyaçların belirlenmesi için gerekli incelemeler yapılır. Bu işlemler kuruma geliş tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlanır. Belirlenen ihtiyaçların karşılanması amacıyla infaz süresince ilgili resmi, özel, gönüllü kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılır.

b) Hükümlülerin salıverilme sonrası yaşama hazırlanabilmeleri için barınma, iş, eğitim, sosyal, sağlık ve hukuki yardım gibi ihtiyaçların belirlenebilmesi ve gereken yardımlardan yararlanabilmesi amacıyla, salıverilme tarihlerinden en az iki ay önce psiko-sosyal yardım servisi, bulunmuyorsa idare ve gözlem kurulu tarafından inceleme raporu hazırlanır. Hazırlanan rapor doğrultusunda, salıverilme sonrası yaşamın düzenlenebilmesi amacıyla ilgili resmi, özel, gönüllü kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılır.

c) Salıverilme sonrası ile ilgili düzenlemeler, hükümlünün salıverilmesinden en az bir hafta önce tamamlanarak, yapılan işlemler ve sonuçları hakkında kendisi bilgilendirilir.

ç) Hükümlüler, infaz sırasında ve salıverilme sonrasında, her zaman ilgili kurum ve kuruluşlardan yardım talep edebilirler.

(2) Kişiler ile diğer kurum ve kuruluşlar tarafından hükümlülere Cumhuriyet başsavcısının izni ile giyim, kitap ve benzeri yardım ve bağış yapılabilir. Açık kurumlar ile eğitimevlerindeki hükümlülere yapılacak bağış ve yardımlarda ise kurum müdürünün izni aranır.

(3) Hükümlülerin kullanımına sunulmak üzere, yardım ve bağış olarak verilen ve demirbaşa kaydedilmesi gereken eşyalar, Bakanlığın uygun görüşünün alınmasından sonra Cumhuriyet başsavcılığınca kabul edilir.

(4) Kuruma yapılan bağışlarda üçüncü fıkra hükmü uygulanır.

Tebliğat

MADDE 144- (1) Mahkeme ilâmında yazılı hapis cezasının çektirilmesine ilişkin yapılan çağrı kâğıdı veya adli para cezasının ödenmesi için çıkartılan ödeme emrinin tebliği, hükümde gösterilen adrese yapılır. Hükümlü, adres değişikliklerini mahkemeye veya Cumhuriyet başsavcılığına bildirmekle yükümlüdür. Aksi hâlde hükümde gösterilen adreste yapılan tebliğat geçerlidir.

(2) Güvenlik tedbirleri hakkında da birinci fıkra hükümleri uygulanır.

Disiplin hapsi ve tazyik hapsi kararlarının infazı

MADDE 145- (1) Disiplin hapsinin Cumhuriyet başsavcılığınca infazında aşağıdaki esas ve usuller uygulanır:

- a) Mahkemece verilen disiplin hapsi kararları, disiplin hapsine mahsus deftere kaydedilir.
- b) Disiplin hapsi cezasının infazı amacıyla, on gün içinde Cumhuriyet başsavcılığına gelmesi için hükümlüye çağrı belgesi gönderilir. Bu süre içinde hükümlünün gelmemesi veya kaçması hâlinde yakalama emri düzenlenir. İlgilinin bu adreste bulunamaması hâlinde karar, yargı çevresi dışındaki o yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.
- c) Kanun hükümlerine göre disiplin hapsi, kaldırılmadığı veya düşürülmediği takdirde kurumda yerine getirilir.

(2) Tazyik hapsi kararlarının Cumhuriyet başsavcılığınca infazında aşağıdaki esas ve usuller uygulanır:

- a) Mahkemece verilen tazyik hapsi kararları, bu kararlara mahsus deftere kaydedilir.
- b) Bu kararlar, hükümlünün kararda belirtilen adresinde bulunan mahalli kolluk kuvvetlerine veya ilgilinin bu adreste bulunamaması hâlinde yargı çevresi dışındaki o yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.
- c) Kanun hükümlerine göre tazyik hapsi kararı kaldırılmadığı sürece, kurumda yerine getirilir.

(3) Disiplin hapsi ve tazyik hapsi kararları için kurumda ayrı bir kayıt tutulur.

(4) Disiplin hapsi ve tazyik hapsi kararları, tekrerrüce esas olmaz, koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz ve adli sicil kayıtlarına işlenmez.

Yönerge

MADDE 146- (1) Kurumlarca çıkarılacak iç yönergeler, kurumlarca hazırlanıp Genel Müdürlükçe onaylandıktan sonra yürürlüğe girer. İç yönergeler hazırlanırken kurumun ihtiyaçları ve özel nitelikleri göz önünde tutulur ve diğer mevzuat ile bu Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak uygulanır.

Yürürlük

MADDE 147- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 148- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.